

M. Nyelvt.

M. Nyelvt.

4 dírt

15.

Szmódi János.

Czigány Grammatika.

Németül Gelsen, Zalaújváry ábr.

Szmódi János 1826-1846 évek gelsai plébános.  
Lásd: Philologia Kőrölyi II. köt. 706. l.

I.) Ötnevet 1-134 lap.

II.) Syntaxis. ötnevet. I-XXV. lap.

III.) Romano Libyica 2. ötnemet.  
I-XXIII. lap.

IV.) Shou ch'arra vékeriben háru  
I-XXIX. lap. 2. ötnemet.

V.) Mutaki Tábla. ötnevet I-XXII.

M. Nyelvt.  
4<sup>tes</sup>  
15<sup>tes</sup>  
1.0.

Crigany Grammatika.

[Képzett Zala vármegyei Gálfa helységben  
1827-ben.]

I. y  
✓

#

Ligán Grammatica  
Kézfírtetett

Tekéntetes Nemes Lala Várme,  
= Gyénel Gelse Nevezetű  
Helységében

1827<sup>ik</sup> Esztendőben  
Klent András Havánal  
Első Napján.

#. i.  
Chigán Grammatica

melly

A Beszédnek nyolcz Részei, rendszeren  
előadván, és azokat a hozzájuk járuló fiúke-  
=leges Példákkal Különösen tisztálgatván,  
Megtanítja:

I. A' Chigán Nyelvhez tartozan-  
=dó Helyesírásnak, Olvasásnak, és Kimondás-  
=nak Valodi Mivoltás.

II A' Chigán Nyelvhez járuló  
Syntaxisnak, Vagy is Összerendeltetés  
Reguláinak hasznos Alkalmaztatását.

III A' Chigán Nyelven teendő  
Levelezéseknek, és Feljegyzéseknek, mind  
Kénder módjai, mind pedig formái; több  
Tárgyra vitézetű Képfelvezető Példá-  
=zatokban, egyik lapon Chigánul, a másik  
lapon pedig Magyarul.

IV. Az adás; vévés; és szerelés  
 dolgában, a körbepéldgetéseknek előfor-  
 -dúlható háfnosabb Környűt állásai,  
 ugyan csak Okigánul, és Magyarul.

V. A' Okigán Nyelv' gyakorlá-  
 -sára Holgáló Mótárnak betűsor  
 szerent való Lajstromai; úgy mine a  
 Okigánból Magyar, és a Magyarból  
 Okigán Nyelven leendő munkálko-  
 -dásnak Kettős háfnái.

#  
 Előjáró, és bevezető  
 Ertékezesek

A' Okigán Nyelv' Tulajdoninak meg-  
 =ismeréséről, és arokról a Gramma-  
 =ticai Megalapított Rendtartásokról,  
 Utmutatási mellett Remélhető háfnon-  
 =vételéről. I. Mátasz.

A' Okigán Szavainak helyes Olvasásokról,  
 =ról, Kimondásokról, és Írásokról.

i. s.  
 A' Okigán Nyelv' Betűinek Számáról.  
 A' Okigán Nyelvből, és annak tövényes  
 Ejtégetésiben, huszonegy betűt találhat,  
 =nak úgy mint:

a	e	i	o	sz.	x
a'	e'	ij	p.	t	z
b	f.	ky	pch.	teh.	zs.
c.	g	l	r	ty	
cs	h	m	s.	u	
d	ch	n	sh	ü	

A' Origan Nyelo Betűinek világszerű Péld.,  
:dairól, mellyek így adatraak elő:

a	adaj	itt
a'	áráo	nevetek
b	balévaf	Stalonna
c	cerha	sátor. <u>olvasd</u> Cerha
cs	Csib	Nyelv /: tudomány beli: /
d	Dád	Arya
e	Ennyavár	Kilenszer
e'	Ésta	hét
f	fadinav	járóm.
g	gáv	falú
h	hás	mint.
ch	chäben	evés, <u>olvasd</u> häben #
i	ikerav	tartom
j	Jilo	sziv.
h	Hälárdi	Honyha
keh	Kchäk	Rohony /: olv /: Kchäk.
l	laiso	Is
M	Mákis	Kenyem, <u>Leften</u>

N.

N.	Nak	örv.
O.	odoj	ott
p.	Páni	viz
pch	Pchenyöri	Nénike /: olvasd pchenyöri: /
r.	Ráj	ur
s.	Sápto	Egejy. /: olv. Sáptó: /
sh.	Shel	szár /: ird olvasd shel: /
t	Tátyisen	melejjég
teh	Tchud	Téj. /: olv. thud: /
ty	Tyhil	vaj
u	Ucsipen	Magajay
v.	Vakéxav	bejéllek
x	Xav	mejjek /: olv. gysav: /
z.	Zör	eny
Zs.	Zsamba	Béha.

# a' szó derekán és végén a ch annyi

A' Szavaknak isáaról

A' hársos isá, mindeulor mejjiván  
=nya

mint p. p. o. mochtó, olvasd mochtó láda.  
Bácht, olvasd Bácht frezene.

6 Valamint Minden Nyelvekben, ugy  
különböző Ezen Fürtökönk Szó  
Nyelvében, hogy vigyázzon az ember, a Gyö,  
Kér Szó, és annak Származtatására  
Mert különben Két hasonló szó öfvekéve  
= vedhetik, és az értelmét mindenül elvefű  
= heti; így p.o. árszás dicsérem, és  
árszás könnyezem, a kemény, és lágy  
hangú irásba, avagy mondásban nem  
Szavazhatunk öfve, mert itt már az  
árs, és árs gyökeinek különöznek egy  
Máskül, a máskül a származtatásuk meggyez  
= nek is, árs. Így hasonlóság Szó  
Mirtoda? és schó hat, a kemény  
és lágy hangú irásba, vagy Szóbeli elő  
adottan öfve nem keveresethetik. És így to  
vábbá, mivel frar, meg frar ker  
Oreker hasonlói találni, a helyes irás  
igen meglivánthatik.

IV. D.

A Szavakhoz Kimondásuk  
A Melly magábanhangzó betűk, a

7  
köpü hangúvonyái Meváják az irásban  
ugyan azok az élejtő és erősebb hangok  
a mondásban is meglivánthat. Így p.o.  
ker hár, nem volna jó, ha valaki vag  
mondaná, vagy írná ker. Így továbbá  
meriben, halál, nemerne jó, ha monda  
nánk, avagy íránk meriben. A Melly  
Szavat pedig a keményebb hangot feze,  
:tik, azokat a Kimondás idején min,  
denkor keményebben kell előadunk. p.o.  
ker való siner, nem mondhatjuk  
ker való; maiso hal; nem mondhatjuk  
maiso, kell tehát vigyáznunk, a gyenge  
és lágy hangú Kimondásra valamint a  
vastag, és kemény hangú előadásra. p.o.  
Ez lágy hangú mondás lung szavak  
és fruno álm. de már ímet vastag  
er, shut erzet, és shuko frároz.

V. D.

Nemelly Szavakhoz tulajdonosa  
= gairól

8  
 Jelöltemek framzalau fravak, a melyek  
 a nyelvnek, és nemzeti inzeretnek miné  
 műveitől képez, másképen iratnak ki,  
 és ímés másképen mondattak is ki; így  
 p.o. Lánás tudós, & betűvel irattatik  
 ugyan, de gys hangal mondattatik ki. Ugy miné  
gysánás. Láns nyelv, gysás. Lwti  
 Herve aprony, gysúli. Lidgyárás  
 táplálom, gyfidgyárás.

Ide valóh a többi lőzül, a ch  
 kezdésű és főközéjű felvő kángyon  
 = dások is, millyen ez p.o. chochávo  
 harudok, Merz ar igur hangnak liada,  
 = fára néve, a ch, ylak amyi miút  
 Maya ar egyes h. betű. Így ch nyelv  
 = nek tulajdonságához képest, am bér iratta,  
 sük is charó fejver. ch betűllal, chánás  
 lépütöm ímés ch betűllal, de fak ugyan  
 még is h betű hangot mondattatik ki.

Második

Második Szakasz  
 A' Kévekről.

VI §.

Mind a Magyarban, mind a Magyaréval  
 = töltül.

Akár mi szavas aharunk ejtegetni a  
 Tízgán nyelvben, legyen az Magyarban  
 Cíthető §: Substantivum: / legyen Magyar  
 Cíthető §: Adjectivum: / igen is az egyes,  
 = ket nyelvhezük az Ejtegetésnek törvé  
 nyek regulája szerint, de aróhoz ki,  
 = vántató igari Nem Különbözteső  
 jeleket §: Annotatíonok: / Nem találha  
 = tunk, valamint hoz a Magyar nyelvben  
 Nem találunk.

VII §.

A' Férfi és apronyi Nem Különböz  
 = tetéséről Kijelöléséről.

Nem lévén mód az igari Nem Külön  
 = bözteső jeleket feltalálására, Kénse



Kétszertünk, az egy Nevezt Némájjat,  
 j. pronomens: hátróra fordítai, Neveze  
 telen a férfi nemre, ezt O, mely an  
 nyit téken mint, ez, az; ~~am~~  
 az oda, vagy ada Szavak helyett, mellyek ifjé  
 amytis tépnek mint ez az; Az affronyi  
 Nemre névre pedig, ezt i, melly  
 tihető eredetileg, Otter's valaféleképpen  
 eren emlíet Ném-jelének Kipora,  
 - távara, minthogy nagyobb részint, am  
 - bar nem általljában, az affronyi Ne  
 - met jelentő Szavak i betűvel próbál  
 végezni. p. o. dvel o mámost  
 jön az ember; gysál i Rani  
 megy az affrony. Ezen affronyi Neme  
 - jelentő i, ijábilonyal próbott irattat  
 - ni, minthogy ez Szembetűnőbb i, és  
 emlékeztetőbb is; és amytis téken  
 mint a joi, odgya és adgya Némájjat  
 t. illik O, az, ez; Arra az egyre  
 kell vigyarni eren O és y Ném

Különbözésé Jeleiben, hogy erel soha sem  
 = minemü Esetekben sem változhat, a Maga  
 = bauerkesélmellett; mert ha változnának  
 akkor megfűnnének Articulok lenni, és  
 egyenlő Némájjai Maximának, a mi  
 pedig meg nem ehetik.

VIII S.

Nemely Ném Különbözésé For  
 = máról.

Ambar azon Magában Eshero Szavak,  
 mellyek férfi Nemer jelenségek, nagyobb  
 részint, O betűvel végződnek is, arouban  
 még is találhatunk fransalan végzésű  
 és Különbjéle kimenesetű Szavak, mellyek  
 ha bár nem O betűvel végződnek is, ~~mint~~ #  
 frinseny férfi Nemer jelenségek. p. o. #

Bár	Kö	Nom	Frans	Parafte
Dand	Fog	Náv	Nem	Hirvo
Forsu	Vans	Narod	Nem	Roma
Puruv	ötöl	Tover	Fest	
Kán	Fül	Verda	Fof	

Hafoulóhejcu ar Apronji Nem,  
 = ne nérve is, amba's Nazott rézins á ma,  
 = gítan eithezőh i berüvel végröndek is,  
 mint Romni aprony, Lubni Hurva  
 még is találhatunk frántalau végrésű  
 Formák, melyek ugyan ísak azérs apronji  
 Nemes mutatnak fo.

Durech	Sarkanyu	Pehák	Skármj
Csib	Nyelv	Rát	éj
Ják	Ízem	Roj	Kalan
Lás	Stegyen	Skung	Staglás
Mol	Bor	Shing	Skaxu
Pájin	Lud	Vatro	Förkehj

IX S.

A Mávalérthezőh Nembeni For.  
 = májokrol.

Noha á Mávalérthezőh is többnyire  
 á Ferji Nemben tsah o berüvel végrö-  
 nek, mint fo Háló, feher; pátno  
 fejer. Ar apronji nemben pedig i berü-  
 vel fo. loli vörö, pchuri öreg

Még is itten is frántalau hütömbörö  
 Végréph találhatnak á nims is azt á  
 Kozás böven himusaja

X S.

A Résejtöth, Participia: és  
 Mejkisfnyeret Szavak. Diminuti-  
 va: Formáiról.

A Participiumok éj Dimi-  
 = nutivumok Mindekkor megírtják  
 az o végrés á Ferji Nemre nérve  
 változtatáslanul, valamin ismét az  
 Apronji Nemre az i Himenezek fo.  
 Ezáparticipium Rovlárdó sixarot  
 lépén ar apronji nemben rovlárdi;  
 Rodino kereszt, rodini; pchur,  
 = dno felgyödöt, lépén pchurdini;  
 Hafoulóhejcu er á ferji Nemre jelenő  
 Diminutivum pchuroro öreges,  
 lépén ar apronji nemben pchurori  
Pákloro szögátska, páklori.

Első Rész. A Nevekről

É Azok Ejtégetéséről. Declinationul  
I Szakasz

A' Magábanvisekéről

XI  
Az Ejtégetésnek Formájáról.

Egyes számu

Többes számu

Nevező eset	—	Nev. eset	e
Nemző	esker	Nem	engero
Adakoro	eske	Ada	enge
Vádolo	esz	Vád	en
Stollító	eja	Stoll	alc
Regadoro	estár	Rag	endár
Not. Csatló	—	eha	enxa

Nota. Az Ejtégetésnek kezdete  
esze, az az csatló eset, azért magafent  
ide mert a Magában, és Magábanvisekéről  
ide tartozó esetek, a többi 6. esetekül két  
: lombvizek. po manusha emberrel  
er a többi esetekben fel nem találhatók.  
Ezen csatló eset nyilvántartás kiteselés láz  
-rajuk a Törk, Rák, Horvát, és ezek nyelvvel

XII S

Az Ejtégetésnek Férfi nemre  
Molgálo Példája.

Egyes számu

Többes számu.

Nev. eset. Gagyso	Paraps	Nev. eset. Gagyse	Parapsok.
Nem. — Gagyseker	— apte	Nem — Gagyfenger	— toké
Ad. — Gagyseke	— trak	Ad — Gagysege	— nak
Vád — Gagyse	— szor	Vád — Gagysegen	— tokat
Stoll — Gagyseja	— Paraps	Stoll — Gagysele	— Parapsok
Rag — Gagysestár	— stoll	Rag — Gagysestár	— tokstoll
Csat — Gagyseha	— stoll	Csat — Gagyseha	— tokstoll

I Jegyzés

A' Nevező eset engero, és esker  
Kimeneteli Szavairól.

Taláshatnak szánt alau ilyen vejrési szavak  
de azért a Nemző eset még is megvanja  
a maga eskero kimeneteli. po. a Magában  
Csehion Körül  
Dromengero utaró lépén Dromengeresker

Shelengero Kötéljártó Shelengerefkeró;  
 Graf tengero Lovásárló Grafengerefkeró;  
 Birkibengero áxuli's kabár — bengerefkeró  
 Gyá Náppal'érhetők Kőzül is  
 Jo.

Bisherefkeró Fejnélkülöló Biherefkeró  
 Bibálefkeró Hajnélkülöló Bibálefkeró  
 Kovlemofkeró Gyöngeszáju Kovlemofke  
 =keró =refkeró

II. Fejezet

Az ~~az~~ <sup>az</sup> ~~is~~ <sup>is</sup> végresü' fraváról  
 Ezen himenuelü' fravának a Nemző  
 Ezerjek orkeró és iskeró jo. Forok  
 Város, lépen Forokkeró varse. Na  
 rodok Nemzet, Nádofkeró Nemzet.  
 Jfmés Szavarisz Zablá, Amonisz üllö  
 lépen Szavariszkeró Zabláé, Amo  
 niszeró üllö. Pchusz Szalma, pchusz  
 =keró

III. Fejezet

Az ben és pen végresü' fraváról

Az említett végresü' fravak, az Ejege  
 tes Ezerben előjövö E vezér beris, min,  
 demü a hangra változtatják jo.  
 Moriben aluvás; lépen Moribnáfkeró  
 aluvásé, provibnáfke aluvásnak;  
 Moribnáftár aluvásot; provibnáha  
 aluvásal. Gyá Föbbe Szambauy  
 Moribnángero aluvásoké, provibnänge  
 aluvásot. U Háfuti mód a Tatyijer  
 melység, Szápszijer egéséj, Szau  
 =lyijer dayadság, lépen Tatyijnáfkeró  
 melységé, szápszijnáfkeró, Szau  
 náfkeró

IV. Fejezet

Az Kaj és szaj végresü' fraváról  
 Az illyes himenuelü' fravak, el veszik a  
 j. beris a Nemző Ezerben' éj a föbbiben is  
 az ejegezés idején. jo Komná kaj Arany

18. Rársáj, Pap; Ráj. Nr. L'fku  
Nemró egerbe fronnakaphen Ar  
-nyé, Rársáphen, Papé; Ráphen  
Ure, és így minden máj. Gereken  
is.

V. Jegyes  
az ifj és ifj <sup>vagy</sup> ifj fravak  
fróllisó egerben

Az embia ofz kimenereli fravak  
a fróllisó egerben ona hangal vagnak  
f. o. Telenos borju, lepeno Telen  
opna, ketovos fiiggó, o ketovona  
ug fróllisó az ifj fravak fróllisó  
egerbe lepen, ina. f. o. Skimirifj  
Skijáro; lepen o Skimirina. Ma  
vaxifj habla; lepen o Skavarina.  
Papifj öré apa Papina

VI Jegyes  
a Nevero, vadólo é fróllisó egerben  
Valahol trak előjő az egeresével geri

= nek boraban olgyau Magaban  
erheró szó, a mely fróllisó és lelek  
nélkül való dotgor jegyes, az mind  
amijet hafoulo lepen a Nevero  
vadólo é fróllisó egerben egmashoz.  
f. o. Karzo toris VII Jegyes

A Többszám Nevero egerben

Ambar mouja is az Egeresével forma  
I S. hogy a Többszám jelentő fravak  
Többszám a Nevero egerben e  
besüvel vérődik, Mint f. o. Rátle  
guermelch, balrel kosok, balshne  
korafok; Mindarouálat a höve  
kerendó fravak, a többszám Nevero  
egerben a besüvel egeresével f. o.

I Akor Magyaró III Kál anya bánya  
Angar szény Orak ott  
Vudár ajto Náv neó  
II Dád anya IV Deivel offen  
Gád ümoj Kér Hár

Per Has ix Beng ondy  
 V. Raj ur. Mesh esreudo  
 Karsaj Pay prissind esse  
 VI. Kafe Kena x Tjhtil vaj  
 Hassyap Koran Kotalofx ofour  
 Wsh endo Petalofx parlu  
 Pofxin Punda  
 VII. Cibeu agy xi Rat ver  
 Kiren xfir Staj Kigyo  
 Chumer xfer Shing Haru  
 VIII. frapser vry Shus exzet  
 Them Wrafaj  
 vndalw

XII. Xuhel Kutya.

Ejtgesesbeli Gyakortas  
 a kottai ragasztott Nem? Kütombor  
 = lésával. I a nevero esere nerve  
 Nexted! Ki jon hozxam?  
 Dik! ko avel Ria mande?

Az en gamjon. O mzo Dad, avel  
 — Anyam — y mri Daj —  
 — Banyam — o mro Pchral —  
 — Keneim — y mri Pchen.  
 — Foldes Uram — o mro pchvalo Raj.  
 — — Aspronyam — y mri pchvali Dani  
 — Paraprom — o. mro Gagyso  
 — Parapst aspronyom — y mri Gagyssi  
 — Holgam — o mro Rahlb  
 — fogyalom — y mri Rahlb.  


---

 A te komad o tro Kirvo  
 — koma aspronyam — y tri Kirvi  
 — Rokonyod — o tro narodoz  
 — korned — y tri narodoz kinya  


---

 Az o embere o lepkro manush  
 — Aspronya — y lepkri romni  
 — Kuvuaja — o lepkro Luxdo  
 — Kalyarja — o lepkro Biribengero

A' mi Janrozofunk O amaro Verbirifz  
 — Janrozofnek y amari verbirka  
 — Esmerozunk O amaro Pringyfarutro  
 — Esmeroznek y amari — xutni

A' Ti Boguáronok O tumaro Verdengero  
 — Boguáronok y tumari — dengeri  
 — Váponáruoronok O tumaro Pohtangero  
 — néronok y tumari — tangeri

A' Zo quermelijeh O lengro csávo  
 — Ledanyoh y lengri csáj  
 — Battyoh O lengro Pchral  
 — Irolgájoh O lengro Rállo

II A' nemro epeve nérve

Hié ez á kar?  
 Kapkero hi ada kér?  
Feleles.  
 Az Uré O Kapkero hi  
 — uraké O Rajengero —

A' Parapúé O gágyefkero  
 — itoké O gágyengero  
 — Battyái O Pchral'efkero  
 — Nemyéé y pchényalero  
 — Fiúé O chav'efkero  
 — Leányé y Gájá'ero  
 — Rokonyé O Kcháp'kero  
 — Atyafé O národ'efkero  
 — Komuaponyé y Kirvá'ero.

III Az Adakoro epeve nérve

Hié adrad aré á leveles?  
 Kapke dinyat ada lil?  
Feleles.  
 A' Péternek adran O Petrophe dinyom  
 A' Jánosnak O Jányshetie  
 — Noári usuah O Lilvál'efke  
 — Öregnek O pchuxep'ke  
 — Gyujak O Pé'nef'ke

24 A' Kom' anah o Kivvefke  
 - Söf'özönch o Lovinengerefke  
 - Karoudnah o Surdefke

IV. A' Vádolo eštre nérve

Mit vetél?

Ho Khingyal?  
 Fellet

Egy lovas <u>vetem</u> .	Jéhe Gráfx <sup>refx</sup> <sup>Khön</sup>
Kei lovas	Duj Gráfx <sup>ten</sup> <sup>=gyom</sup>
Egy ökrös	Jéke Guruvef
Kei ökrös	Duj Guruvén
Egy Fehere	Jéka Guruvnya
Egy Ffikör	Jéke Khuref
Háron Ffiló	Trin Khuren
Egy koro' bor	Jék khoro mól
Egy Féfüs	Jék Kányli
Egy darab Kaldyos	Jék Koter máviki
Egy darab huf	Jék Koter Káriálo.

V. A' Rollinó eštre nérve 25

Mond! oh Jfenem!  
 Pehen! oh D'évla!

Oh Kom'an!	Oh Kivveja!
— Uram!	— Rája!
— Affroy saj!	— Rányije! Rányije
— Kigán!	— Rhoma! rag Romeja!
— Koldus!	— Corzeja!
— Arya!	— Dáde! va Dadeja!
— Anya!	— Dáj v. Daje!
— B'átyo.	— Pchráta!
— N'eni!	— Pchenye!
— Péter!	— Petrona!
— Affroy!	— Rhomnyije. <sup>Rom</sup> =nije

VI A' Ragadoró eštre nérve

Kivöl félx?  
 Trofjár dáref?  
 Ettöt aremberül <sup>Fellet</sup> Fellet Adale Manyšepjár Dásau



26. Ettül á dologtul Adgyála Buryatár  
 — Betegségkül Adale Napivalipnaptár  
 — Komfűfűgrol Adale Komfűfűgrol  
 — Helyröl — Thaneftár  
 — Gyermekröl — Gyáveftár  
 — Kártröl — Fianeftár  
 — Urtröl — Raptár  
 — Apronyfűgrol Adgyála Rányatár  
 — Hítröl Adale Glapftár  
 — Befűröl — Vákeribnaptár  
 — Vendégtröl — Bijávengeftár

VII A' Gátló csetre nérve

Hivel voltát á váfarra?  
 Háha finyal je forofte?  
 Ar Urul voltan o Ráha finyon  
 — Apronyfűgrol y Rányahá  
 — Öreggel o pchuxcha  
 — Gjúval o Téncha

A Komával o Kirveha  
 — Komalifonyal y Kirvnyaha  
 Eg Fikóval Géhe Khureha  
 — Lovál Géhe grafteha  
 — Kantzával Géka Grafnyahá  
 — Lehényel Géka Gurnonyahá  
 Eg jár Fihóval Gék jár Khurenxa  
 — Lovál — Graftehera.

II Szakasz

A májjal érthetőktröl.

XIII S.

A' májjal érthetőknek Majanos  
 Gyegésiröl á Fűfi Nere nérve

	Egyes Szám	Többes Szám
Nev. efer	Dáro Nagy	Báre Nagol
Nem —	Bäreftero Nagyé	Bärengeto Nagohé
Adak —	Bärefthe Nagual	Bärenge Nagohó
Vád —	Báro Nagor	Bäre Nagohor
Szoll. —	o Báro Nagy	o Bäre Nagol

28 Ragd - Baresztas Nagrol Barendar Nagolmit  
 Csar - Barena Naggal Barenera Nagoklat.

XIV s.

A' Majalertherokneh Substantivum Mel,  
 = tea valo ejregetesvot

Itt arra kell kütönnöfen vigárunk, hoz t<sub>o</sub>  
 t<sub>o</sub>lah Maya ejregetes a' Substantivum. 2<sub>o</sub>  
 hoz a' melletre levő' Adjektivum e' berin  
 = vel vejrödrön minden esetben, egenesen  
 ejregetes nélkül maradjon. 3<sub>o</sub>.

Egyes Szám

Többes Szám

Kev. ese Páno moztro Tejer Lada Párne moztro T. Lada  
 Nem - Párne moztro T. Ladaé - moztro T. Ladaé  
 Ada - Lárne moztro T. Ladaé - moztro T. Ladaé  
 Vad - Párno moztro T. Ladaé - moztro T. Ladaé  
 Szol - o Párno moztro o T. Lada o - moztro o T. Lada o  
 Rag - Párne moztro T. Ladaé Párne moztro T. Ladaé  
 Csar - Párne moztro T. Ladaé Párne moztro T. Ladaé

Har madik Szahaly - daktak

A' Lou Mayaban Exthero Szavaknak ejrege  
 t<sub>o</sub>ejrit, a' mellet az egyen nemher tarto,  
 = Zandoh.

XV s.

A' II<sup>ik</sup> Ejregetesneh Formajarov

Egyes Szám

Többes Szám

Kev. ejr.	-	-	a	
Nem.	-	akero	-	engero
Ada	-	ake	-	enge
Vad	-	a	-	en
Szol	-	ije	-	ale
Rag	-	atar	-	endar
Csar	-	aha	-	enra.

XVI s.

A' II<sup>ik</sup> Ejregetesneh Apronyi Nemei Merö  
 Peldajarov

Egyes Szám

Többes Szám

Kev. ejr	Guruvni	Tehen	-	Guruvnya	Tehenek
Nem	Guruvnyakero	Tehene	-	Guruvnyengero	Teheneké
Ada	Guruvnyake	Tehenek	-	Guruvnyenge	Teheneké
Vad	Guruvnya	Tehenes	-	Guruvnyen	Tehenek
Szol	Guruvnye	o Tehen	-	o Guruvnyale	o Tehenek
Rag	Guruvnyatar	Tehenek	-	Guruvnyendar	Tehenek
Csar	Guruvnyaha	Tehenek	-	Guruvnyenra	Tehenek

I Jeyrés

Ar a' Afroyi Nemher tarrozandó Stavakto

Platonfélé végzéseiről

Ambar's többnyire i' beüvel  
Végsőnek is ar Afroyi Nemher tarrozandóh  
azonban még is kaláksanak, illyenek is.

I Bacht Szerege  
Bül Jegg.  
Csáro Tall  
Csik Sár

V Gfonia Tolvajné  
Lurdica Katonáné

II Dár Fetelew  
Ják Szem  
Kárfin Szeg  
Lovina Sós  
Mol Bor

VI Szapkingya Nemerné  
Národofkingya Dolonyné

III Pajttin level  
Tchák Szármny  
Popiti Zseb

VII Verbirka Fénzxoné  
Skimirika Szijároné  
Csaplárka Korfmané

IV. Roj Kalán  
Szuv Tó  
Sokol Fitty  
Thálik Szüs

II Jeyrés

Ar a' beüvel végső' Magában Csáthe  
= tökről

Ezek a' Substantivumok, melyek po  
a' többi körül, Chuknida tollan, Czerka  
Sáros & a' többes Számnak Neveirejében  
Mindenkör i' beüvel végsőnek, töverhe  
Zemőhejzen ar Ejegetés Regulájától kivéte  
földnek.

III Jeyrés

A' d. l. n és t Beüvel Cagyulójáról

Azok a' Magában Csáthe'ok, a' mellyek vag  
Czyerfen d l n és t beüvel végsőnek  
vag pedig még utánnok egy i beüvel vagon;  
Ar Ejegetésjében mindenütt Méyláji  
= talnak a' hangban; ar egy Szöllő' Jé'  
= nek egyes számda lüvül. po. Godi éje'  
lézen a' Nemző' eszben Godgyákero éje'.  
Práli Kamara lézen Pralyáhero éje'.  
mardé. Zumin leves, lézen Zumin  
Nyáhero levese. Rái éj, lézen ra  
= tyáhero eszraháé.

## XVII. S.

Ar affroyi Nemhoz tartozando Majjal  
Ertelönd Mayanos ejjegesi iröl.

Egyes Szám

Többs Szám

Nev. esz Káli Fehse — Kálya Fehesék  
Nem — Kályákero Fehesé — Kálengero Feheséké  
Ada — Kályáke Fehesem — Kálgenge Fehesém  
Vad — Káli Fehesi — Kályá Fehesesi  
Szól — o Káli Fehes — o Kályá o Fehesék  
Ray — Kályátar Fehesem — Kályendár Fehesékör  
Csat — Kályáká Fehesem — Kályenxa Feheséköt

## XVIII. S.

A Majjal értelönd Substantivum mellett  
való ejjegesi iröl.

Egyes Szám

Többs Szám

Nev. esz Lóli Csuri Vöröskéj — Lole Csura v. Kéjek  
Nem — Lóla Csurábero v. Késé — Lole Csürengero v. Kéjke  
Ada — Lóla Csuráke v. Kéjnek — Lole Csürengé v. Kéjeto  
Vad — Lóli Csuri v. Kés — Lole Csura v. Kéjke  
Szól — o Lóla Csurije o v. Kés — o Lole Csuráke o v. Kéjke

Ray. esz Lóla Csurátero. Kéjütöl Lole Csürendár Kéjettöl.  
Csat. — Lóla Csuráha v. Kéj — Lole Csürenxa v. Kéjket.

## Második Rész

A' Neömájairol / Pronomenekről /

## I Szakasz

A' Neömájainak meykülön börsé  
tejiöl

## XIX. S.

A' Neömájainak Számairól

A' Emliser Neömájai Sohjelölöjü  
Különib őzseren, Nemelyek nevének  
I Személyeseknek; millyenek ezek,  
me én; Tu te; oda ő; Amen mi; Jumen  
Ai, odolenök.

II Mutatóknak, millyenek ezek

O ar, oda ar, ada ar; olenök, odalen  
ök, adalenök. Ar affroyi nemze neze  
pedim; joj ő, odgya ő; adgya ő; jon ök;  
odgyalenök, adgyalenök;

III Her'döknek; millye eherek  
ko tei; Kodová Kissoda; Sto mi;  
Stohávo mi félé, mellyik félé; ?

IV Visszatoroknal; millye ek  
erek; hávo áki; stávo ámelly; stávo  
minder, minderit; ni hávo senki; Peft  
maga; Koshoro ónmaga; vaxeho valaki;  
Vaxehávo bizonyos; ni vaxehávo bizony  
= talau; nist semui; Stoduj mindy  
= ákettö.

V Diráffjelentöshuek; millye  
= nah erek; mro enyim, tro tied;  
peftko vag leptko övé; mri enyim;  
dr afprou nem de nérve; tri tied;  
lepteri pepteri; övé; ámáro mienk;  
Tumáro tiesek; olengero odolengero  
adalenger, övék; Imés amári Tuma  
oi. te. **XX 5.**

A' Személyes és Mitató Néomás  
= Sairol.

Egyes szó

Többszám

I

Nev. Me én - Amen mi.  
Nem - mán enyim - Amen mienk  
Ada - Mahe nélen - Amenge Minékünk  
Vad - Mán Engemet - Amen minket  
Stol - O me oh én - O amen ok mi.  
Rag - Mán dás Tölem - Amandás Mitötünk  
Csat - Mán ra vélen - Amen ra Mivelünk

II

Nev. Tu Te, - Tumen Ti!  
Nem - Tu tied - Tumen Tiesek  
Ad - Tuke néled - Tumenge Tinék  
Vad - Tut tegedet - Tumen Tieket  
Stol - O Tu oh Te! - O Tumen oh Ti!  
Rag - Tutás Töled - Tumendás Töleket  
Csat - Tuha véled - Tumenra Tiveleket

III

Nev - O. ar, ö. - ole arok, ök.  
Nem - oleptero aré, övé - olengero arok, övék.

36. Ada - Osefke annah - Olenge arokna  
 Vid - Osef ar - Olen arokat  
 Irod - O ar - Ose arok  
 Rag - Osefar attól - Olenfar aroktól  
 Cat - Oseha arval - Olengefa arokkal.

IV.

Nev - oda, ada, arer - odale, adale, arok  
 Nem - odalekero are, ere, - Odalengero aroké  
 Adla - odalefke annah, emel, - odalenge arokk  
 a többi megegyez, aréltte valóval.

I Fejzés

a Jöjnév másairól

A harmadik frám alatt említett, éjje  
 Jevett O névmásja, némelyek szerint  
 Jöv, nak nevezetik, és ugyan afak amjje  
 Ezen, min ar, o, amar; azért hajszol  
 ejtegetés is véreü fel.

Egyesrdu Többsfrám  
 Nev - Jöv o, ar - Jon öh, aron  
 Nem - Leftkero, övi, azé Lengero övéle aroké

37. Ada - Lefke annah - Lenge arokna  
 Vid - Lef ar - Len arokat  
 Irod - Jöv o, ar, - Jöf arok  
 Rag - Leftar attól - Lendar aroktól  
 Cat - Lehá arval - Lenora arokkal

II Fejzés

Az adgyá, odgyá, és jöj név másairól  
 ar affronji nemben.

Nev - Adgyá, odgyá er, ar - Adgyala, odgala erek  
 Nem - Adgyakero ere, aré - Adgyalengero aroké  
 Ada - Adgyake annah - Adgyalenge arokk  
 Vid - Adgyá ar - Adgyalen erek  
 Rag - Adgyatar ettől - Adgyendar erekől  
 Cat - Adgyaha arval - Adgyenora erekkel

II<sup>or</sup>

Nev - Jöj o, ar, amar - Jon öh, aron, amarok  
 Nem - Láhero aré - Lengero, aroké  
 Ada - Láke annah - Lenge arokk  
 Vid - Lá ar - Len arokat  
 Rag - Látar attól - Lendar aroktól  
 Cat - Láhá arval övéle - Lenora arokkal.

Li  
 a  
 02  
 40da

A' Kérdo' Neimássairol.

Egyesfrám

Többsfrám

Nev - Ko ki, kifoda? - Ke kifodáh.  
 Nem - Kapkero kie? - Kengero kibé?  
 Ada - Kapke kineh - Kenge kithé  
 Vad - Kap ki - Kengen kibes  
 Ray - Kaptar kitól - Kendár kithót  
 Gas - Kaha kivel - Kengerá kithel

II<sup>o</sup>

Nev - Kodora kifoda - Kodora kifodáh  
 Nem - Kodorkero kie - Kodovengero kibé  
 Ada - Kodorkke kineh - Kodovonyekithé  
 Vad - Kodork ki - Kodoven kibes  
 Ray - Kodorktar kitól - Kodovendár kithót  
 Gas - Kodorkhá kivel - Kodovengerá kithel

Egyesfrám

III<sup>o</sup>

Egyesfrám

Nev - Szó, mi. - Szoháro miféle  
 Nem - Szórkero mie, - Szohávepkero mifélé  
 Ada - Szórkke mineh - Szohávepkke miféle  
 - lenek

NB

39

Magyarul ki?

Ez a fró, ~~magyarul~~ kifoda? ar affonyi  
 Nemben téren hoj, és Kodori.  
 Nev - Hoj ki  
 Nem - Kojáhero hie  
 Ada - Kojáhe kineh  
 Vad - Kojá kit  
 Ray - Kojátar kitól  
 Gas - Kojáhá kivel

II<sup>o</sup>

Nev - Kodori kifoda  
 Nem - Kodováhero kifodáh  
 Ada - Kodováhe kifodáh  
 Vad - Kodová kifodáh  
 Ray - Kodátar, Kodovátar  
 Gas - Kodáhá, Kodováhá kivel  
 Kifodával

kife





Nev - Nihavo senli, semni  
 Nem - Nihavefken senlie, semnie  
 Adah - Nihavefke senlieh semnieh  
 Vad - Nihavef, nihavo. senliu, semni

V<sup>er</sup>

Nev - Niko senli, semni nemu  
 Nem - Nikaftkero senlie semni nemie  
 Vad - Nikaft, niko. senliu, semni

VI<sup>er</sup>

Nev - Vareko valahi valami  
 Vad - varekaf, vareko valahi, valami

VII

Nev - Varehavo birouy  
 Nem - Nivarehavo birouyralan  
 Vad - varehaveskero birouyralane  
 Ray - varehaveskair birouyral  
 Cas - varehavesha birouyral

Nev - Nishu semni  
 Nem - Nishkero semnie  
 Adah - Nishke semnieh  
 Vad - Nish semni  
 Ray - Nishkar semnirol  
 Cas - Nishoha semnieh

IX<sup>er</sup>

Nev - Pesh maga  
 Nem - Peshero magaie  
 Ad. - Peshke magaieh  
 Vad - Pesh magai  
 Ray - Peshkar magarol  
 Cas - Peha magaival

X<sup>er</sup>

Nev - Horkoro om maga  
 Nem - Horkorekero om magae  
 Vad - Horkoref om magari  
 Ray - Horkorefkar om magarirol  
 Cas - Horkoreha om magarirol

XI<sup>er</sup>

Nev - Szoduj mind' a' hetto  
 Nem - Szodujekero mind' a' hettoe  
 Ada - Szodujektes mind' a' hettoek  
 Vad - Szodujesi, Szoduj, mind' a' hettoer  
 Ray - Szodujektar mind' a' hettoerul  
 Gas - Szodujekha mind' a' hettoevel

Igyre

Az affronyi Nemper alkalmurra  
 Szando, ~~szand~~ Szandahoro Nev ma  
 J - saint.

Nev - Havi I, Szavi a' melly  
 Nem - Havatero, ahie, Szavatero amellye  
 Adak - Havake, a' inek, Szavake amellyek  
 Vad - Hava' a' hui Szava' a' mellyet  
 Ray - Havatar' a' hivot Szavatar' amellyot  
 Gas - Havahá a' hivel Szavahá a' mellyel.

Ide valok, Nihavi, Senu, Jra von  
 Mind emik; varehavi birouy; rivarehavi  
birouy talau; Korlort ommaga;

II<sup>er</sup>

Nev - Várhoj valahi; valamelyik  
 Nem - Várhojähero valahie  
 Ada - Várhojähé valahieub  
 Vad - Várhojähé valahie  
 Ray - Várhojähatar valahieot  
 Gas - Várhojähá valahievel

XXIII S.

A' Biras jeleuro' Nev mássairól.

Férfi nem.

Affronyi nem.

Nev. Mro enyim      Nev. Mri enyim  
 Nemr. Mrejttero enyine - Mra'tero - me  
 Adak. Mrejttee enyimel - Mra'ke - nek  
 Vad. Mro enyinet - Mri - met  
 Szol. O Mro, O enyim - O Mri -  
 Ray. Mrejtтар enyimot - Mra'tar -  
 Gas. Mreha enyimmel - Mra'ha -

I. Igyre; Ide valok Iro tied,

lepkero, olepkero,  
 ar öve. Amaro,  
 amient. Amaro  
 Dreke; Lepkero  
 Odolengero, ar  
 övök.

Tri Lied. Amari  
 Mienh. Amari Dreke  
 Lepkri, lepkri, övök  
 Odgyengeri ar övök

II Fejezet. Ha nagy szűrség volna  
 ezen birás jelenő névmásai többes szá-  
 ma eszire, tehát ig lehet abban használni  
 mi öket po. me, te, lepkre, lepke  
 ar enyinh triend, övei. Mrengero  
 treuger, trengero lengero, lepken  
 glo, enyinhé riende övök. Ig  
 a többi is; meg pedig ar aspronyi  
 az névvel is család formán.

III Fejezet. Hogy ezek jobban  
 megkülönböztessenek, és mind átlós,  
 -befed, mind pedig ar ixás dolgában vi-  
 lágosabb hasonlatos tésepenek, ide  
 hozom a példákat.

Stemélyes Névmásainak  
Példái

Me mänge angyom. En magannal hoztam.  
~~Me~~ tuke dinyom. Neked adtam.  
 Olepke bicsádgyom. Annak küldöttem.  
 Tu Amenge tádgyál. Te minékünk föjtél  
 Dumenge khangyal. Tinéktek vettél.  
 Odolenge kerdgyal. Önökik tettél.  
 Oda Man Manglyásk. O' engem kért  
 Tut springváradyásk. Tejed esmér  
 Lepz po. olep; mardgyásk ar övök megverte  
 Amen kámlyásk. Minke prexert  
 Dumen diklásk. Titeket látott  
 Odolen schungyásk. Öket hallotta.

Hie fog lenni?  
 Hápkero avela?

Ferfi nem.

Mrepkero

Aspronyi nem.

Mrepkero

Enyime

Treptero	Trakero	Tiedé
O Lektéro / üleptero	Lákeró	Övé, övée
Mrengero	re <sup>to</sup>	Mienlé
Trengero	a <sup>to</sup>	Tieteké
O Lengero / ü Lengero	re <sup>to</sup>	Övéké

Hitől Kérdezted?  
Háptár pchuklyal?

Egyes stám      Több stám

Mándár tölem. Amándár Mitőlünk  
 Tüttár Tötöd Tumendár Tütölerék  
 Oleptár, üleptár / ötöle      Orendár ötölök

Hivel volt?  
Háhá pingasz?

Mantra pingasz vélem. volt  
 Tuha kutjasz véled felüör  
 Oléha / üléha gélyasz vélé ment.

Amenera náshágyász vélünk ve  
 Gumenera csordgász véletel lopta  
 Odolenera terdilyász vélek állott.

A' többi kevert névmájainak  
példáinok

Ko? Hávo hi?  
Ki? Mellyik légyen?

Adá mánuh.	Er ar ember?
A'dgyá romni.	Er ar aprony.
Mro' dad	Ar en aryam
Tro pchrál	A te páryád
Lektro mál	Ar ö páryás
Amáro ráklo	ami fogánk
Tumáro Gyávo	Áti gyermektek
Lengro trujoz	Ar o' tepek.

48. Mri pchen      Az en nénem  
 Tri Daj            a' te anyád  
 Lepki romni      az ö fellege  
 Amari duk        a' mi fajdatmunk  
 Gumari Bache    a' ti ferenzjérel  
 Lengri Thalik    az ö' kuzök  
 O baró raj.      a' Nagy ur  
 y tikni esáj      a' kis leány.  
 O párnó gráfr    a' fejer lö'  
 y Káli guruvni    a' fekete tehen.

Hinek adtat?

Hafke dinyal?

Ferfi new

Várekáfrke      Valalinek  
 Várekávepke    Egybizonyos nah.

Kávocepke  
 Nihávepke }  
 nikápe }  
 Pevkrepeke  
 Horokorepke  
 Mrepeke  
 Trepeke  
 Lepkrepeke  
 Amárepeke  
 Gumárepeke  
 Lengrepeke

Afponyinem.

Mxáke            az enyimuek  
 Tráke            a' tieduek  
 Láke            az övének  
 Amáráke        a' Mienkuek  
 Gumáráke        a' tiekuek  
 O Lengráke      az övéjek.

Mindenik nek <sup>49</sup>  
 Tenlinek  
 A' Magáénah.  
 Tulajdon magának  
 Az Enyimuek  
 A' tieduek  
 az övének  
 A' Mienkuek  
 A' tiekuek  
 az övéjek.

50. Szavaké Mindenit  
Mihaváke senlinek.

Hitöt kérted?  
Háptár mánglyál?

Texi neu Apronyi nem.

Mrefitár	Mzátár	Enyimtöl
Trefitár	Tzátár	a' tiedtöl
Lefitár	Látár	az övértöl
Almárefitár	Amzátár	Mienktöl
Tumárefitár	Tumzátár	Tietektöl
Lengrefitár	Lengzátár	az övéjektöl

Hivel mentél?  
Háhá pschirdgyal?

Texi nem Apronyi nem.

Mxehá	Mxahá	az enyimmet
Txehá	Txahá	a' tieddel
Lxehá	Lahá	az övével
Amárenoxa	Am	a' mienkel
Tumárenoxa	Tu	a' tietekkel
Lengrenoxa	Le	az övéjekkel.

Második Szakasz  
A' Comparatióul, vagy is  
Egybehasonlításról.

XXIV. §.

A' Egybehasonlítás Megejeséséről

A' Májal érthető Szavak, vagy is: id.  
 -jevivumok akkor jönnek az Egybehason-  
 lítás Törvénye alá, midőn az ember azon  
 Mineműségnek Nagyobb vagy Kiseb-  
 bértékéi akarja kijelenteni, a'  
 melyek a' befűdben előfordulni mással #  
 Érthetőh viselnek; j. o. ha mondatik Shiláto  
 Valamiről, hogy hideg, hidegebb, leghe, nagy Shilá,  
 -degebb; # Er már Egybehasonlítás regu = leder.  
 tája, mely midőn a' dolognak bixo,  
 Nyos Mineműségét háromféle telítse,  
 -ben adja elő; ugyan akkor egyfensmid  
 az Egybehasonlításnál három grad + egy,  
 -esértis elejbenk terjeszti, a' melyeket = mástól  
 = különbö  
 = 56

könyebb ex elem mate, elsőnek, Ho  
szőnek és felsőnek neverhetünk.

XXV. 9.

Ar Egybehasonlítás frármozása  
=ról.

Ar Egybehasonlítás frármozatása  
vegye vicetik akkor, a midőn a más  
=valérhető frónak első grádicsbeli o  
vagy i, vagy pedig akár minémü más  
Végbetűjéhez, hozzá ragasztatik ezen fró,  
=tagoska eder, és e lépen a kütöm  
-börtető jele a kőrejső grádicsonnak.  
igy jo. párno fejér, lépen párne  
der fejérett; káli fekete  
lépen káteder fehérett. Ha pedig  
ezen képen lévő kőrejső grádicson  
elibe, ismét egy nay frótagoska  
teszik, akkor már meylépen a felfő  
grádicson is. jo. nay párnedes leg  
fejérett; nay káteder legfehérett

Ezen dolognak világságára fról  
=gálhatnak e lióverendő példák  
H. illik.

- 1. Lorálo, Loráleder, nay Loráleder. Erős.
- 2. Láng, lángeder, nay lángeder. Santa
- 3. Korzo, Korzeder, nay Korzeder. Vak.
- 4. Bango, bangeder, nay bangeder. Görbe
- 5. Charno, charneder, nay charneder. Rövid
- 6. Xungálo, xungáleder, nay xungáleder. Tunya
- 7. Xuválo, xuváder, nay xuváleder. Tetve
- 8. Corro, corzeder nay corzeder. Kegegy
- 9. Fráptó, frápteder, nay frápteder. Egyes
- 10. Shukáro, shukáredér, nay shukáredér. Kej
- 11. Bárcó, báredér, nay báredér. Nagy
- 12. Buchlo, buchleder, nay buchleder. Stéles
- 13. Tchárdo, tchárveder, nay tchárveder. Förro
- 14. Táto, táteder, nay táteder. Meley

- 46.
- 54.
15. Chor, choredes, náj choredes. Nely
  16. Tykno, tyknedes, náj tyknedes. Kitpin
  17. Terno, ternerdes, náj ternerdes. Fiatol
  18. Dugo, dugedes, náj dugedes. Hoppin
  19. Gáifó, gáifedes, náj gáifedes. Gyar
  20. Gfido, gfidedes, náj gfidedes. Hafonló
  21. Thulo, thuledes, náj thuledes. Köves
  22. Shuvlo, shuvledes, náj shuvledes. Sagades
  23. Shutlo, shutledes, náj shutledes. Errege
  24. Rátválo, rátváledes, náj rátváledes. Véje
  25. Lolo, loledes, náj loledes, Vörös
  26. Rupuno, rupunedes, náj rupunedes. Rere
  27. Jcharo, jcharedes, náj jcharedes. Nehéz
  28. Pettiválo, pettíváledes, náj pettíváledes. Be-  
=csületes
  29. Napválo, napváledes, náj napváledes. Beteg
  30. Melyálo, melyáledes, náj melyáledes. Moskor.

55.

XXVI 5.

Az első, közepő, és felső Grádij  
-nak éléséről.

Ha az Egybekas onlira's grádijai  
Ritogérettenének, egy mellett lévő  
Mágabauer'sherő jóval, akkor az  
első, közepő és felső grádijokou  
állo' máffal'er'sherők, váltórá's nél  
kül maradnak, mind az Egyes, mind  
pedin a többes jámban, áraz a  
Substantivus csak magaejre'tteth  
az adjectivumok pedig, ha jersi  
nemről van á'szó, se betű jég's  
fel, jor'le'p'netnek. **A** Nemző' get  
től kezdvén egész a csatló'és'ig.  
10. ere' a'fejér, fejé'rebb, leg'feje'  
rebb ház'é, adale' párne, párne  
:dexe, náj párnudexe khé're'f'liero.  
Ettől a' nagy, nagyobb leg' nagyobb



46. a i a i a i a i

56

Káttol. Adale báre, báredere  
náy báredere Siáneftár.

Ha pedig az Egybekafon  
litás gradicsán álló fravak, egy  
affronyi nemet jelentő Magában  
Ertetős mellé kerülnek az ej,  
tegetés idején, akkor ismét az  
Adjektivumok változtatattamul  
Maradnak, és csak maga a sub,  
frantivum ejtegetésük; az egyes  
frambau a végreft, a többes  
ben pedig e végreft, oháj rvan  
Magok után. fo. Ere a vörös,  
vörösebb levörösebb affronye,  
adgyálá lóla toledera, nay  
lólodera romnyákeró. Ewel  
a Nehex neherrebb, ly neherrebb  
Mun hával. Adgyálá pochára  
poharedera, nay feharedera bu,  
= tyáhá.

XXVII. S.

57

Az Egybekafon litás első köze  
= 10" és felső gradicsainak házi  
= nálafarol, Neimassa mellett.

Ha minden Magában  
Ertetős Nev, hanem tal adje  
ctivum az ejtegetés ejtinek változ  
katáfiában, akkor a Neimassa  
Mindenkori e végreft maró  
Mindem ejtben, a Magal erkeró  
Név pedig ejtegetésük, a törvény  
formaterés, valamin a substan  
tivum prohoti ejtegetésük. fo.  
ere a fejénge fejényebbé, ly  
fejényebbé, adale cörreftkeró  
cörredereftkeró, nay cörrede,  
refliero. Ettől a butárol, butábról  
ly butábról. Adale dylineftár, dyhi,  
medereftár, nay dylinedereftár.

el  
u  
sa  
n  
ta  
s.  
"  
om  
ny  
at  
iz  
ty

46. 58.

Oren fondamentosos íróvétel  
Mégmárad az affonyi memnek jél,  
d kiban is, csak hogy a' Néomássa az  
adjectivum éregetés mellett, minden  
=kor a' végyessel teietik. s. ádgylá  
térnyáhero, t'érnedexáhero, nay  
t'érnedexáhero, ere ~~át~~ fiatalé  
fiatallabbé, leyfiarallabbé.

XXVIII. §.

Ar Egybehasonlításról mind  
a' két nemre névve.

Valamius helyesen é; törvényesüléke  
v'ni is, mondani is; ada jehuro,  
pchureder, nay jehureder Dád, ez  
ar örey, öregebb leyöregebb apaa, a'  
jéjfi nemre névve; az hasonlóság  
ar affonyi nemben is egyaránt léke  
Mondani is, v'ni is. ádgylá jechuri  
pchureder, nay jehureder Dáj.

Er ar örey, öregebb, ley öregebb anyanemvél  
A' többi esetek mind ar egyes mind = törvén  
jédn, a' többes számban, a 26ik §. a' coupa  
jereus való okosnak. <sup>satisus</sup>  
Éspuerta <sup>tivus.</sup>

Harmadik Szakasz

a' Számokról Különbözle

Nemeikről. XXIX §.

A' Szaklatos Számokról.

- |           |         |               |              |
|-----------|---------|---------------|--------------|
| 1. Jék    | egy.    | 11. Deshujék  | Tizenegy     |
| 2. Duj    | Ketto   | 12. Deshuduj  | Tizenketto   |
| 3. Tria   | három   | 13. Deshutrin | Tizenhárom   |
| 4. Shtar  | négy    | 14. Deshustar | Tizennégy    |
| 5. Pángys | öt      | 15. Deshuzánx | Tizenöt      |
| 6. Shov   | hat     | 16. Deshushov | Tizenhat     |
| 7. Efta   | hét     | 17. Deshuefta | Tizenhét     |
| 8. Okto   | nyolcz  | 18. Deshuokto | Tizennyolcz  |
| 9. Ennya  | kilencz | 19. Deshennya | Tizenkilencz |
| 10. Desh. | Tíz.    | 20. Dish      | Stuz.        |

46. 60

21. Bishujék Hufon egy  
vagy Bish the jék. 20. és egy

22 Bishuduj Hufon Ketto  
vagy Bish the duj 20. és  
Ketto

23 Bishuttin Hufon három te

30. Trianda Harmintz  
vagy trinvár desh. 3<sup>szor</sup> tit.

31 Trianda the jék Harmintz és egy

32. Trianda the duj Harmintz Ketto.

40. Dujvár bish Negyven, arax  
Kétszer huf  
vagy Shtárvár desh. Negyven  
tiz

41. Dujvár bish the jék Negyven egy  
vagy Shtárvár deshujék

50. Pánxvár desh Otven. arax  
vagy jé pásh shel <sup>Kétszer</sup> tit.  
Felfrász

61.

51. Pánxvár deshujék Otven egy.  
vagy Jé pásh shel the jék. Felfrász és egy.

60. Shovvár desh Hatvan, arax <sup>öt</sup> szor tit.  
vagy Trinvár bish. Háromszor huf.

61 Shovvár deshujék Hatvan egy.  
vagy Trinvár bishujék 3<sup>szor</sup> huf és egy

70. Eftavár desh Hetven, arax <sup>hét</sup> szor tit.  
deshujék Hetven egy.

71. — deshujék Hetven egy.

80 Ohtovár desh Nyolcvan, arax  
vagy Shtárvár bish. <sup>nyolc</sup> szor tit.  
Negyven huf.

81. Ohtovár deshujék Nyolcvan egy.

90. Ennyavár desh Kilenczven arax  
<sup>kilencz</sup> szor tit.

91. — deshujék Kilenczven egy

62. 100. Shel Star.  
 101. Shel thejek Star e' egg.  


---

 200. Dujshel Hétjár  
 300. Frinshel Háromjár  
 400. Shtárshel Négyjár  
 500. Pánxshel Ötjár  
 600. Shovshel Hatjár  
 700. Eftáshel Hétjár  
 800. Ohtóshel Nyolcjár  
 900. Emnyáshel Kilencjár  
 1000. Deshvárshel Ezer. ar ar  
vagy Erenfr. Ekererofn. Ezer.

XXX S.  
 A Rendelő Számolót.  
 Jékto elvó

63.  
 Dujto Második Deshujékro Tizenegyedik  
 Tritó Harmadik. Deshdujto — Hettödik  
 — Tritó — harmadik  
 Shtáro Negyedik — Shtáro — Negyedik  
 Pánxto Ötödik — Pánxto — Ötödik  
 Shovto Hatodik — Shovto — Hatodik  
 Eftáto Hetedik — Eftáto — Hetedik  
 Ohtáro Nyolcadik — Ohtáro — Nyolcadik  
 Emnyáro Kilencedik — Emnyáro — Kilencedik  
 Deshro Tizedik Bishtó Huszadik.

Bish the jékro Huszonegyedik  
 — — dujto — Hettödik  
 — — trito — harmadik

Triándáto Harminczadik  
 Triándá the jékro — — egyedik  
 — — dujto — — Hettödik  
 — — trito — — harmadik  
 — — Shtáro — — Negyedik

OH.

Mtárvár deško Negyenede

arar <sup>gyfűs</sup> tizedik  
vag Dujvár bisho. Hétfűs hufradil

Mtárvár dešk the jékro Negyven

Dujvár bish the jékro <sup>egyedik</sup> Hétfűs

Pánxvár deško Ötvenedik; arar

vagy jepáshshelro <sup>ötűs</sup> Féljáradi.

Pánxvár dešk the jékro Ötvenegy

Jepáshshel the jékro <sup>= dik</sup> Féljár egy

Shovvár deško Havanudik, arar

vagy Prinvár bisho. <sup>öfűs</sup> tizedik

Shovvár dešk the jékro Havan egy

Prinvár bish the jékro <sup>dik</sup> <sup>gyfűs</sup> huf és egyedik.

Egtavár deško Herwen, ar ar <sup>gyfűs</sup>

dešk the jékro Herwen <sup>tizedik</sup> egyedik.

Oh továr deško Nyolcvanadik. arar

Mtárvár <sup>vagy</sup> bisho <sup>gyfűs</sup> Hétfűs hufradil

Ohovár dešk the jékro Nyolcvanegyedik

Mtárvár bish the jékro

Emyavár deško Kilenven arar

dešk the jékro <sup>gyfűs</sup> tizedik Kilenvanegyedik

Shelto Staradi.

shel the jékro Star egyedik.

Dujshelro Kei járadi

Prinshelro Haroujáradi

Mtáshelro Neg járadi

66. Panxshelro	Ötfraradik
Shovshelro	Hafpraradik
Epaashelro	Hetpraradik
Oktoshelro	Nyolofraradik
Emyashelro	Kilentraradik
Dshvarshelro	Eredik
<sup>vagy</sup> Ezeresaro	Ekeresopro. Ezeredig

31. S.

A' Határoxo Namohol

Jekvár Egger	Desh the jekvár Fizenegeppes Desh the dujvár Fizenkessopes Desh the trinvár Fizenharmanpros.
Dujvár Héppes	
Trinvár Hárompros	
Stárvár Négyes	
Panxvár Ötös	
Ettavár Héttés	
Oktovár Nyolchos	
Emyavár Kilentés	
Dshvár Tíztes.	

47

Dishvár huszós	
Triandavás 30 <sup>ros</sup>	
Stárvár Dishvár	Negyvenpes
Panxvár dshvár	ötvenpes
<sup>vagy</sup> Jekváshelvár	<u>100</u>
Shovvár dshvár	hatvanpros
<sup>vagy</sup> Trinvár bishvár	<u>100</u>
Ettavár dshvár	Hetvenpes
Oktovár dshvár	Nyolcvanpes
Emyavár dshvár	Kilentvenpes
Shelvár	Stajkos
Dujshelvár	Hétfeszros
Trinshelvár	Háromfeszros
Stárshelvár	Négyfeszros
Dshvárschelvár	Ezerpes
<sup>vagy</sup> Ezeresvár	Ekeresopvár Ezeres

46

68.

32 §.

Az Egybefoglaltó Számoló.

Ékengéro Egyes  
 Dujengéro Hattis  
 Eftangéro herez  
 Öhtongéro nyolczas  
 Emmangén litenozs  
 Deshengén Tizes  
 Bishengén Huzas  
 Friandengén Harmintzas  
 Ihtárvárdeshengén Dezvenez  
 Jesóphshelengén Ötvenez  
 Ihtárvár bishengéro Szölvvanaz  
 Emmavardeshengéro Litenozvenez  
 Shelengén Kázas  
 Dujshelengén Reszárás  
 Ithoshelengén Nyolczárás  
 Ezerfongéro v Ekerofongéro Ezer

isa

Harmadik Rész 69.

Verbumoknál, vagyis Igéteket

I. Rész

A Törvényes Igéteket

33. §.

Az Igék hátrógatajának  
számáról.

Az Irtán Szék csak háromféle  
módon, és formán veheti fel az Igék há-  
trógatását; úgy mint:

1 <sup>o</sup> av, asz, al.	} Kimentese, lehet.
2 <sup>o</sup> óvav, osv, ol.	
3 <sup>o</sup> av, epr, el.	

az Elsőnek példája, a cháv, chafz, chál  
Esem, efel, efil. A másodiknak Kap  
nyovav, prapnyoz, prapnyot, virefej  
loh, vifeszül, virefüt. A harmadiknak

70. Podáv, rodef, rodel. Keresem  
Keresed, Keresi.

34. d

Ar Igehajrogatásból Modjaiérol.  
I' udeilról.

Ar Igehajrogatásokban vagyon 1. Ielen  
-sö. 2. Foglalo. 3. Ohajro. 4. Parau  
golo. 5. Hasározatlan Mod.

Udo' külömbözesej pedig  
a' Ielenö es foglaló Modban vagyon  
5. Ar Ohajró Modban pedig Ketto'.  
Ugy mint ebben az alig mult, Ar  
Regen elmult idö. Amazokban pedig  
a' jelenvaló idö, ar alig mult, éppen  
mult, regen elmult, Ar a jövendő idö.

35. d.

Ar Igehajrogatás első formájá  
rol  
Ielenö Mod

Jelenvaló idö'

Egyesram.

Me gysáv / xáv / én megyek  
Tu gysáfr / Te menfr  
oda gysál / ő men'

Többeram

A'men gysáfr / mi megyünk  
Tumen gysán / Ti mennek  
odolen / őh mennek

Regyris a' Többeramnak 3<sup>ik</sup>

személlye mindenkor meyegez, a' máso  
-dikal, hűvéven az egyfennelmuti idö'  
többe' harmadik személlyei, mert az  
Külömböz.

Jövendő idö'

Me gysáva / xáva / én fogok menni  
Tu gysáva / te fogsz —  
oda gysalá / ő fog —  
A'men gysáva / mi fogunk —  
Tumen gysáva / Ti fogtok —  
odolen / őh fogtak —



Aligmulidó

Me gysáráp : xáráp / En menéh  
 Tu gysáráp / Te menél  
 oda gysáráp / ó<sup>m</sup> mene.  
 Amen gysáráp / Mi menénk  
 Tumen gysáráp / Ti menések  
 Odolen — / óh menének

Egépneelmulidó

Me gelyom / En menem  
 Tu gelyal / te meniel  
 oda gelyap / ó<sup>m</sup> men  
 Amen gelyam / Mi mentünk  
 Tumen gelyan / Ti mentetek  
 Odolen gelye / óh mentek.

Regineelmulidó

Me gelyomárp / En menem volda  
 Tu gelyalárp / te meniel —  
 oda gelyahárp / ó<sup>m</sup> men —  
 Amen gelyamárp / Mi mentünk —  
 Tumen gelyanárp / Ti mentetek —  
 Odolen — / óh mentek —

Paraxusolo Mód

Gysá tu! : xá! / Memy te!  
 Nek gysál oda! mennye ó!  
 Gysárp amen! mennyeünk mi!  
 Gyfán tumen! memy esk ti!  
 Nek gyfán odolen! memy esk óh!

Foglalo mód.

Jelenvaló idó

Te gysáó : xáó / hogy én mennye.  
 Te gysárp — / te memy  
 Te gysál — / ó<sup>m</sup> mennye.  
 Te gysárp — / mi mennyeünk  
 Te gyfán — / ti memy esk  
 Te — / óh memy esk

Jegyzés. a többi lőve lőve idó  
 idők váltóráp; megegyszer a Jelentő  
 mód ideinek kimeresével, csak hogy  
 Ezen prótagorfa Te eljbeh tészek  
 valamint e jelenvaló időben láttak!

szag lapny over.

Ohajró mód

Aligmuló idő

Me gysáhi j: xáhi / En mennék  
 Tu gysáhi te mennél  
 Oda gysáhi o<sup>u</sup> menne  
 Amen gysáhi mi mennék  
 Tumen gysáhi ti mennék  
 Odolen ——— ö<sup>u</sup> mennék

Regenmuló idő

Me gélyomahi en mensem volu  
 Tu gélyáhi te mensel —  
 Oda gélyáhi o<sup>u</sup> ment —  
 Amen gélyomahi mi mensek —  
 Tumen gélyomahi ti mensek —  
 Odolen gélyáhi ö<sup>u</sup> mensek —

Határozatlan mód

Lelevaló idő

Te gysáhi j: xáhi / Menni

Réresülő jelevaló

Gysádosz j: xádosz / Mennén

Réresülő Egészken muló

Géto ment.

Egyes Eren főformára tartozan  
= dök a többi közül:

- 1 Cháv / ova; háv; / eprem; chájom ettem
- 2 Ligysáv / licsáv / vípem; licedgyom vittem
3. Pátján, hípek / pátján dilyom, hittem
4. Práptáv / fratavoh; / práptandilyom / fratavoh
5. Trumas / ——— / ———

36. 9.

Az Ughajrogatás II<sup>ik</sup> Formájánál

Jelemó mód

Egyesken

Me krajnyóvas en víresülőh  
 Tu krajnyóh te víresülőh  
 Oda krajnyóh o<sup>u</sup> víresülőh

Többesken

Amen krajnyóvas mi víresülőh  
 Tumen krajnyón ti víresülőh  
 Odolen ——— ö<sup>u</sup> víresülőh

Egyes: a 2<sup>ik</sup> ké  
 mely: így is lehet  
 mondaní: tu krajnyóh  
 = vep, a 3<sup>ik</sup> = ora krajnyóh ovel.

76.

Jövendő idő

Me szapnyovává én fogok virepülni  
 Te szapnyohá se fogsz —  
 Oda szapnyolá ő fog —  
 Amen szapnyováhá mi fogunk —  
 Tumen szapnyoná ti fogtok —  
 Odolen — őh fogunk —

Aligmuló idő

Iste szapnyovavasz én virepülök  
 Te szapnyohasz se virepülsz —  
 Oda szapnyolasz ő virepül —  
 Amen szapnyováház mi virepülünk —  
 Tumen szapnyonász ti virepülétek —  
 Odolen — őh virepülétek —

Egésztenmuló idő

Me szapnyilyom én virepülsem  
 Te szapnyilyal se virepülsél —  
 Oda szapnyilyak ő virepül —  
 Amen szapnyilyam mi virepülünk —  
 Tumen szapnyilyan ti virepülétek —  
 Odolen szapnyile őh virepülétek —  
 Régen

77.

Régenmuló idő

Me szapnyilyomász én virepülsem vala  
 Te szapnyilyalász se virepülsél —  
 Oda szapnyilyákász ő virepül —  
 Amen szapnyilyomász mi virepülünk —  
 Tumen szapnyilyonász ti virepülétek —  
 Odolen — őh virepülétek —

Foglaló mód

Telenvató idő

Te szapnyovav hogy virepüljék.  
Segyris. A többi, ahörshoren do"  
 i dőhlet együtt ugvan, miut az elöbri  
 Mődban volt, csak hogy eren protagos  
 =Ha se járul az időt eljibe mindenütt.

Parancsoló mód

Szapnyov tu! virepülj se!  
 Nek szapnyót oda! virepüljőn ő!  
 Szapnyovasi Amen. Virepüljünk mi!  
 Szapnyon tumen! virepüljétek ti!  
 Nek szapnyon odolen! virepüljétek őh

46

78

Ohajró mód

Migmultidó

Me fragnyováhi en virefűlnék  
 Tu fragnyováhi se virefűlnék  
 oda fragnyováhi ó virefűlnék  
 Amen fragnyováhi mi virefűlnék  
 Tumen fragnyováhi si virefűlnék  
 odolen óh virefűlnék

Régenmultidó

Me fragnilyováhi en virefűtsek volna  
 Tu fragnilyováhi se virefűtsek volna  
 oda fragnilyováhi ó virefűtsek volna  
 Amen fragnilyováhi mi virefűtsek  
 Tumen fragnilyováhi si virefűtsek  
 odolen óh virefűtsek

Hararoxarlan mód

Jelenvaló idó

Te fragnyot virefűtvi

Répefűtő jelenvaló

Stagnyondof virefűtven

Répefűtő mult

Stagniló virefűt

79

Segyres. Ekenformára mennel

a' többi körül

1. Magyaros, répefűlőh; mátilyon repe  
gűlvenis
2. Marvályos, gardaguloh; barvalityon —
3. Terdgyos, állot terdilyon állotat
4. Chályos, Ertenchályon eretten
5. Skillyos, tanulou frickilyon tanul tan

37. §.

Az Igehajrogará, III. Formájárol

Jelenró mód

Jelenvaló idó

Me rodas en kerese  
 Tu rodek se kerese  
 oda rodel ó kerese  
 Amen rodak mi kerese  
 Tumen roden si kerese  
 odolen óh kerese

Jövendő idó

Me rodáva em fogou kerese  
 Tu rodeka se fogod —  
 oda rodela ó fogja —

80. Amen rodáká mi fogjak keresztü  
Jumen rodéna si fogjak —  
odolen — öh fogjak —

Aligmult ido

Me rodáká én keresztü  
Tu rodékák se keresztü  
oda rodélák ö keresztü  
Amen rodákák mi keresztü  
Jumu rodénák si keresztü  
odolen — öh keresztü

Egészelmult ido

Me rodinyom én keresztü  
Tu rodinyal se keresztü  
oda rodinyák ö keresztü  
Amen rodinyam mi keresztü  
Juma rodinyan si keresztü  
odolen rodine öh keresztü

Rögenelmult ido

Me rodinyomák én keresztü vala  
Tu rodinyelák se keresztü  
oda rodinyékák ö keresztü  
Amen

Amen rodinyamák mi keresztü vala  
Jumen rodinyenák si keresztü  
odolen — öh keresztü

Foglalo mod

Te rodav } hogy én keresztü  
Te rodek } — se keresztü  
Te rodel } — ö keresztü!

Jegyei. A' föbbi mindny van  
Mind a jelentő modban láttuk, csak  
Mind enitt a' Te particula jus elejbe.

Paranesolo mod

Rode tu! keresztü!  
Nek rodel oda! keresztü ö!  
Rodáká Amen! keresztü mi!  
Roden Jumen! keresztü si!  
Nek roden odolen! keresztü ök

Thajró mod

Aligmult ido  
Me rodáká én keresztü  
Tu rodékák se keresztü  
oda rodélák ö keresztü

8 82

Amen rodaháki mi Kerefnék  
Jumen rodanáki ti Kerefnék  
odolen — óh kerefnék.

Régenmúlt idő

Me rodinyonáki én kerefnék volna  
Tu rodinyáláki te kerefnék —  
oda rodinyáki ó kerefnék —  
Amen rodinyámaki mi Kerefnék —  
Jumen rodinyánaki ti Kerefnék —  
odolen rodineháki óh Kerefnék —

Hátsórosatlan mód

Selenváló idő

Te rodinel Kerefnék  
Régenmúlt jeltel való  
Rodindoz Kerefnék  
Régenmúlt elmúlt  
Rodino Kerefnék.

Égyzár. Ide tartozandók a "többször"  
= zül ereh. ny. mmis: pchenav monom;

Chanav, fejlon; anas hozok; ra,  
Kas találok; ratváras vértom;  
pogyinas, fizelek; avas jövök;  
Gorav lopok; pójav írom, vandav  
vakarom; fódav feljtem; mártav  
úvöm te

Második Székely  
A' Segédigékrol

37. S.

A' Szem névessé Igének / Vagoh /  
hajrogatásáról.

Selento mód

Selenváló idő

Me szom én vaggok  
Tu szál te vagg  
oda ti ó van  
Amen frám mi vaggunk  
Jumen frám ti vaggok  
odolen — óh vaggunk

Geyzej. Nehol <sup>is</sup> nemelhyit mouja  
 is, irja is kom käl, hi, de  
 er n<sup>re</sup> sef nagy atadályt, vagy nagy  
 külotub séget. Gövendö idö

Me avava en fogok lenni  
 Tu aveha se fogok —  
 Oda avela o fog —  
 Amen avaha mi fogunk —  
 Tumen avena ti fogtok  
 Odolen — öh fogtat lenni  
Aligmult idö

Me avavásk en valék  
 Tu avéhásk se valál  
 Oda avellásk o vala  
 Amen avahásk mi valánk  
 Tumen avenásk ti valátok  
 Odole — öh valátok  
Egészen elmult idö

Me frinyom en voltam  
 Tu frinyal se voltál  
 Oda frinyásk o volt  
 Amen frinyám mi voltunk  
 Tumen frinyán ti voltatok  
 Odolen frine öh voltatok

Ezre veiek érdemel itt is, az  
 előbbi Geyze's-bea elő adott kom, käl,  
 tge; mert nemelhyek szerent mind  
 fröban, müpedin, itásban elő jöu.  
 a' most li tett elmult idöre nékve;  
 es a' frinyom helyett, így kapuálta,  
 -tilé ambar visszában; t. illik

Me hilom; tu hilal oda hi,  
 = lást. En voltam se voltál o volt.  
 Amen hilam, tumen hilán, odolen  
 hile; mi voltunk ti voltatok öh vol  
 -tal Regen elmult idö

Me frinyomásk en voltam vala  
 Tu frinyelásk se voltál —  
 Oda frinyelásk o volt —  
 Amen frinyamásk mi voltunk —  
 Tumen frinyenásk ti voltatok —  
 Odolen — öh voltatok

Regenmult 2<sup>ik</sup> idö  
 Me frómásk En voltam Vala  
 Tu fralásk Se voltál —  
 Oda hásk o volt —

46

86.

Amen ~~fr~~ <sup>fr</sup> ~~an~~ <sup>an</sup> ~~ap~~ <sup>ap</sup> mi volub vrala  
Tumen ~~fr~~ <sup>fr</sup> ~~an~~ <sup>an</sup> ~~ap~~ <sup>ap</sup> ti volubod —  
Odolen — oh volubak —

Ohajró Mód

Aligmult idő

Me avahi en lenneh  
Tu avaháti te lennel  
oda avelahi o volua  
Amen avaháti mi lennénd  
Tumen avaháti ti lennénd  
Odolen — oh lennénd

Régenmult idő

Me frinyomahi en lettem volua  
Tu frinyalahi te lettél —  
oda frinyaháti o lett —  
Amen frinyamahi mi lettünk —  
Tumen frinyanahi ti lettetek —  
Odolen frinehahi oh lettél —

Paranfok mód

Acs tu! tégy se mer avel oda  
legyen o.

87.

Acsáfr Amen legünk mi!  
acfen Tumen legesek ti!  
— odolen legünk oh!

vagy másképen

Acs tu! föj tégy!  
mer avel oda! föjön legyen o!  
Acsáfr Amen! föjünk legünk mi!  
Acsen Tumen — legesek ti  
— odolen föjünk legyenek oh!

Határozatlan mód

Jelevaló idő

Te avel lemmi.  
Reprejito jelevaló föj

1<sup>o</sup> anclofr leven  
2<sup>o</sup> avindofr jöven's. leven

Reprejito mult.

föj szino vol.  
2<sup>o</sup> avto jöt v. lett.



88.

Lejyrej. Ha foglalo mod ki,  
 vartatik eren szom igeben, akkor  
 ismer az avav iget veszük. Erre  
<sup>+</sup> nerve nem mondand te szom; te  
<sup>+</sup> jööh lepek hal te hi; mers nint skolás ban  
hanem te mondani

Te me avav hoz en' legel  
 Te tu avav — te legy  
 Te oda avav — o' legyen  
 Te amen avav — mi legünk  
 Te Tamen avav — si legesek  
 Te odolen — o' legyenek

A' Clonka  
 Jööh röl,  
 Reveresfen

38. S

A' Szom igenek harmadik fe,  
 melyben való kapuál á' á' avot  
Jelen való idó

Mange hi vagy ehi Nékem van  
 Tulle ehi néked —  
 Olepke ehi o' nélkü —

89

A Menge ehi Nékünk van  
 Tummenge — Nékük —  
 Odolenge — o' nélkü —

Fövendö idó

Mange aveta Nékem fog lenni  
 Tulle — néked —  
 Olepke — o' nélkü —  
 Amenge — mi Nékünk —  
 Tummenge — si Nékük —  
 Odolenge — o' Nékük —

Aligmult idó

Mange avelaf Nékem vala  
 Tulle — néked —  
 Olepke — o' nélkü —  
 Amenge — mi Nékünk —  
 Tummeye — si Nékük —  
 Odolenge — o' nélkü —

Egyéjreuelmult idó

Mange epaf Nékem volt

Pégenmult idó

Mange avtakaf Nékem volt vala

46  
8  
90.

Paranfola mód

Nek avel Mänge Legen nék  
- - Julie - - Néked  
- - Olyke - - o néki

Hászoxatlan mód

Mänge } te avel Nékem  
Julie } néked  
odolyke } nékie benni.

39. 9

Jeleno  
mód

A' Schaj jegéd Ige <sup>=rol</sup> távolska  
Jelenvald idő ~~Hat Hét~~  
Me Schaj Kéran, en dolgozhatok  
Tu Schaj Kéref se dolgozhatok  
oda - Kérel o dolgozhatok  
amen - Kéref mi dolgozhatunk  
Jumen - Kéren si dolgozhatok  
odolen - - - - - o dolgozhatnak

Jövendo idő

Me Schaj Kéxava En dolgozhatok  
Tu - Kérepa se dolgozhatok <sup>jövendőben</sup>  
oda - Kérela o dolgozhatok

91.

Amen Schaj Kéxava mi dolgozhatunk <sup>jövendőben</sup>  
Jumen Schaj Kérena si dolgozhatok -  
odolen - - - - - o dolgozhatnak -

Egyépre mult idő

Me Schaj Kérdgyom en dolgozhatunk  
Tu - Kérdgyal se dolgozhatok  
oda - Kérdgyap o dolgozhatok  
amen - Kérdgyam mi dolgozhatunk  
Jumen - Kérdgyan si dolgozhatunk  
odolen - Kérede o dolgozhatok.

Paranfola mód

Schaj Kér se! dolgozhat se!  
Nek Schaj Kérel oda! dolgozhaton o!

Hászoxatlan mód

Te Schaj Kérel dolgozhatunk  
Réprefulo Mofraui  
Schaj Kéxindof dolgozhatunk  
Réprefulo mult  
Schaj Kéredo dolgozhatok.

Jegyris. A fellyebb kisset j'elen, való idő, egy is változhatatik ha j'el - nofaw; + illik

Me schaj te ker'ao dolgozhatok  
Tu — te kérek dolgozhatok  
oda — te kérel dolgozhat  
Amen — te kérelek dolgozhatok  
Jumen — — kéren dolgozhatok  
odolen — — — dolgozhatok

40. S.

A' Náshti segéd / kötagorshand nem lehet. Jelenró mód.

Jelenvaló idő

Me náshti cháv / :háv: / en nem che  
Tu — cháp te nem che  
oda — chál ő nem chérik  
Amen — cháp mi — cherünk  
Jumen — chán si — cheterek  
odolen — — — ő — cheterek

Egészre mult idő

Me náshti chájom nem chetrem

Tu náshti chájol Te nem chetél  
oda — chájok ő nem chetett  
Amen — chájom mi — chetünk  
Jumen — chájom si — cheterek.  
odolen — chále ő — chetek

Határozatlan mód

Jelenvaló idő

Te náshti chál nem chetui  
Répesülő / mostani  
Náshti chándok nem chetvén  
Répesülő / múlt  
Náshti cháló nem chetett.

41. S

A' Humre segéd / próbul. Kell.

Jelenvaló idő

Me humre prijao nékett kell innom  
Tu — prijek néked — innod  
oda — prijel neki — innia  
Amen — prijak nekünk — innunk  
Jumen — prijén nektek — innotok  
odolen — — — neki — innotok

Jövendö' idö

94 Me humse pijäva nekemfog kelleni inni  
 Tu — pijeha neked — — inni  
 oda — pijela nekie — — —  
 Amen — pijäha neküül — — —  
 Tumeu — pijena nekrek — — —  
 Odolen — — nekiek — — —

Egöppreuelmull' idö

Me humte piljom nekem kelleni inna  
 Tu — piljal neked — imio  
 oda — piljaf nekii — imia  
 Amen — piljam nekünh — innurk  
 Tumeu — piljan nekrek — imorok  
 Odolen — pile nekik — inniok

Hatärosatlaw idö

Leuvalö idö  
 Humse te pijet kelleni inni

Rejkesulo' mofpau

Humse pijindof kelleni inni

Rejkesulo' volk

Humse pilo kelleni itt.  
 vag ittarott.

A' Nähumte Jeged' pörot, nem  
 Kell. Jelvro' mod

Leuvalö idö

Me nähumte rufhav nem kelleni haragunon  
 Tu — rufhez nem — haragunon  
 oda — rufhel — — haragunia  
 Amen — rufhaf — — haragunurk  
 Tumeu — rufhen — — haragunotok  
 Odolen — — — — haragunioh

Jövendö' idö

Me nähumte rufhava nemfog kelleni hara  
 Tu — rufhepa — — — haragunon  
 oda — rufhela — — — haragunia  
 Amen — rufhaha — — — haragunurk  
 Tumeu — rufhena — — — haragunotok  
 Odolen — — — — haragunioh

Egöppreuelmull' idö

Me nähumte rufhyom nem kelleni haragunon  
 Tu — rufhyal — — haragunon  
 oda — rufhyaf — — haragunia

96.

Amén napumse	Rushtyan	n kellett ha
Tumen	Rushtyan	ragudmunt
Odolen	Rushtye	ragud
		noto
		ragud

Határozzatlan mód - niol

Lelevaló idő

Náhumse te rushtye nem kelleti ha  
Pékesülö moftau ragudni

Náhumse Rushtindoz nem kelleten  
Pékesülö elmult ragudni

Náhumse Rushtye nem kellett  
ragudni.

Harmadik szakasz

A' Szenvedő Igéköt

43. S.

A' Szenvedő Igék hajrogatásinak  
megjegyzését.

Ambár előfordulnak is pánsalambor  
a' szenvedő Igék, mind arirás, mind pedig  
a' békés dolgában, de mivel magoknál

97.

Tulajdon egyenes, és tövényes mód  
jól vagy formájok minősen, a' hajroga  
tásza nérvé. Ezen telintetből csak úgy  
esherik meg aró hajrogatásolnak  
fogalmai, ha a' livánus Igének elmult  
Pékesülöje, a' segéd prom nevezeti  
Igével /: vagyok / öfve csatolhatik.

f.o. én kerestetek; már ezen módos  
frenvedő igék jelent, de mivel a' Szigan  
Nyelvben az illyes voltaképpen li nem  
mondathatik; Erre nérvé kéis elis  
-setünk a' cselekvő Igének rodas  
/: Kerestem / aró elmult Pékesülöje  
rodino öfvecsatolni a' prom segéd  
igévet, és <sup>ugy</sup> avval hajrogatván kiállit  
tani a' livánus frenvedő igék üdés.

f.o. Me prom rodino En Kerestem  
Tu xál - Te Kerestetel  
oda hi - ö Kerestek.

98

Amen szám rodino Mi Keresztünk  
Tumen frán — Ti Keresztet  
odolen — — Öh Keresztnek

Jövendő idő

Me avárá rodino En fogok keresztet  
Tu avéha — Te fogsz —  
oda ávela — o fog —  
Amen aváha — Mi fogunk —  
Tumen avéha — Ti fogtok —  
odolen — — Öh fogh —

Aligszűlt idő

Me avárá rodino En Keresztet  
Tu avéha — Te keresztet  
oda ávelék — Ö keresztet  
Amen aváha — Mi keresztet  
Tumen avéha — Ti keresztet  
odolen — — Ö keresztetnek

Egészreelműlt idő

Me pingam rodino En Keresztet  
Tu pingal — Te keresztet  
oda pingal — Ö keresztet

99

Amen pingam rodino Mi Keresztünk  
Tumen pingam — Ti Keresztet  
odolen pingam — Öh Keresztet

Parauzó mód

Ás rodino tu! Keresztet se!  
nek ável rodino oda! Keresztet ö!  
Ásásk amen rodino! Keresztetünk mi  
Ásén rodino tumen! Keresztetünk ti  
nek Ásén rodino odolen! Keresztetünk öh

Segyedik Mahasz

A! Személy nélkül való Igéről

44 d.

A! duliál 1: fáj: / nevesen Igéről

Jelenő mód

Jelenő idő

Mán } duliál      Nélem fáj  
Tut }              Neked —  
olep }              Nélie —

Föbbszám

Amen	} dukál	Nékünk faj
Tamen		nértek
Odolengen		nékich

Jövendő idő

Mán	} dukála	Néha fog fajni
Tut		néked
olep		nékic

Aligmulti idő

Mán	} dukálájk	Nékem fajja
Tut		néked
olep		nékic

Régenmulti idő

Mán	} dukálákájk	Nékem fajja vata
Tut		néked
olep		nékic

Paranypó mód

Duk	mán!	fájjon	nékem
-	Tut!	-	néked
-	olep!	-	nékic

Harár oraslan mód

Te dukál fajni.

A' Lav Igérek f: meylesem: / har,,  
madik freméllyéröl.

Teleszó mód

Televató idő

Mán	} lelshilali	Engem
Tut		Téged
olep		őket meylet á hideg leléj.

Jövendő idő

Mán	} lela	Engem
Tut		Téged
olep		őket fogja lepi.

Aligmulti idő

Mán	} telasz	Engem
Tut		Téged
olep		őket meylet.

Egyfrenel multi idő

Mán	} Lilyájk	Engem
Tut		Téged
olep		őket meyletett vata.

102

Reyenet mult ido'  
 Man } Engeni  
 Tus } lilahap } Sejed  
 oep } } Oket meyletivala

Paranfolo mod

Lel tus } Lejeu meyletivala  
 — oep. } — oket.

Je lel Hasarozarlan mod  
 meyletivala

Rejepulo mofraui  
 Lindoz meyletivala

Rejepulo elmula  
 Lilo meyletivala.

Otodik Mahap  
 A' Hoxei Igehröl

46. d.

A' prom pashlo, prom Skuro, f.  
 sejepeni Myugromi Igehröl.

114

Pashlo kani...

Jelenro mod

103

Jelenvali ido'

Me prom pashlo, skuro. En servo' vagoh  
 Tu pial — — — — — Te — — — — —  
 oda hi — — — — — o' servo'.  
 Amen fram — — — — — Mi servoh vagoh  
 Tumen pan — — — — — Si se — — — — —  
 odolen — — — — — "Oh servoh"

Jejejeje Itten esah a' Szom  
 Ige hajrogarisa tepen kulomb' sejet  
 az id' onul idore valo bejedben.

47. d.

A' Szom terdo /: allok / Igehröl.

Jelenro mod

Jelenvali ido'

Me prom terdo En allo vagoh  
 Tu pial — — — — — te — — — — —  
 azon formau Mint sellyebb a' mapih.

Jovendo ido'

Me avava terdo En fogoh allo lenni  
 Tu avaha — — — — — Se fogoh — — — — —  
 oda avela. — — — — — o' fogoh — — — — —



104.

Egyeszedelműt ido

Me frinyon terdo En' allo' volta  
Tu frinyal — te — voltai  
oda frinyasi — o — volt.

Repefuló mofrai

Me frándor terdo en' allo' lévén  
Repefuló elműt  
Arlo terdo ~~allotta~~ allo' volt.

48. d.

A' from bepro pülo: / Igénit

Me from bepro En' ilo' vagyok  
Tu päl — te — vagy  
oda hi — o —

Étis a' from peréus, egyaráus  
hajrogattashasiu minden idökre nére  
Mmü fellyebb a' többi példalban láttuk  
Erre nére csak nagyobb vildyosságy  
kedvéert, ~~Adatual~~ elo' eren-ey kés  
idöh.

114

Páshá bármilyen...

Hegyedik Rév

105.

A' Parriijum olonl, vagy is Ré  
fesülökröl 49. d.

Ar Igék első formájának  
Részülöi vól.

Részülö kettő főhott lenni; egyik a'  
Mofrai, vagy is jelen való, ugy mint p.o.  
tanisván, látván, halván mondván,  
halgatván. A' Másik pedig a' régi vagy  
is elműt; millyen a' tanisott, látott  
hallott, mondott, halgatott. Ezen Ré  
fesülöket tehát, mint a' Depéd törvé,  
nyes 8. Révének, egyik jelesebb ágait,  
finne oly szűkséj tudni egyáltalán  
mi és kapuálni mint a' többi; mert kü  
lömben a' Nyelvnek többletejeje söt  
Mey magyarár hatatlan fogya ková söt  
feszülök.

Hogy pedig kapuálni lehetjen

106. Mind egyike, mind a másik, kell  
 vigyáznunk a következő foudamen-  
 tombeli Regularia; s. illik Valahány,  
 = for az első Igekhajrogatásában lévő  
 Munka Rékesülők tfinálni, előre is  
 kell tudnunk, hogy az, a jelenvaló  
 időket II<sup>ik</sup> = fremellyétől fraxmoril; melly  
 mivel a III<sup>ik</sup> Rékesülők 33<sup>ik</sup> = 5<sup>ik</sup> utafi-  
 tája ferecs asx Sörögostkával vé-  
 ződik; arérs a jelenvaló Rékesülők  
 fog lenni ándofx limenereleü. p. o.  
Chápx, erel; oward hápx; lépen a  
 Rékesülőkön chándofx; hápx  
Mensz, lépen ándofx; Lixász  
 vired, lépen lixándofx; Pátyápx  
kixepx lépen pátyándofx; prápx  
füpx, lépen prápxtándofx.  
 Mivel pedig a múlt Rékesülők  
 a jelenő mind egészen elmul. Idéjének  
 első fremellyétől fraxmoril; kihagyván

114

belőle a lágyis hang betűje, a jó 107.  
 végén való m betűvel együtt; erre  
 név az ilyen elmul. Rékesülők több  
 jele limenerele Vagyon. p. o. Ezen Múlt  
 időket esepx ettem chályom Rékesülők  
 = lönel alarván tenni, csak egy tekerjék  
 ha I<sup>ik</sup> kihadjuk a lágyis hangnál  
 y. betűje II<sup>ik</sup> pedig a végső m betűje;  
 léken tehát ehelyett az elmul. Rékesülők  
 = lülö cháló. evett vagy ett. Gélyom  
 Mentem léken gétó. Ligedgyom +  
vittem, léken ligedo. prápxtándilyom +  
prátadram, lépen prápxtándilo, Pralador  
Prápxtándilyom hittem, lépen prápxtándilo hitt.  
Darándilyom féltem, lépen darándilo fél.  
 50. s.  
 A' II<sup>ik</sup> Igekhajrogatásának Rékesülők  
 = lülööröl.  
 Tudva lévén már, a felhobbó lített

108.

Módferens való formálatája, Mind  
 a' Kei Rékesülönch, a' rövidebb, de még  
 is értelmezhető utasítás fejébe, csak az  
 kell már most frem előtt kordopunkt,  
 t. illik hoz a' 2<sup>ik</sup> Igéhajrogatás máso-  
 dik fremély. Esz korayofflával  
Végződök, lépen tehai, a' jelenvaló Ré-  
 fesülő ondok végrejél. p.o. franyok  
vizejülk, lépen a' Rékesülöben, vize-  
 jülvén franyondok; Mátyok, vész  
gültk; lépen vészjülvén Mátyondok  
Bárvalyok gardagulk; lépen bár  
vályondok gardagulván. Chalok  
Érted, lépen chályondok Értvén.

Az elmúlt Réfesülő pedig  
frámmorván a' Jelenő mód elmúlt  
üdejének, egy frám első fremély Ért.  
kihagyván a' lággitó hangor, éj vész  
m. betis, lépen J. B. Kaerr a' frámmorván  
 = bol

109.

viresültem, szápnilo viresült.  
Mátilyombol vészjülvén lépen  
masilo vészjülk. Bárvalyombol  
gardagulván, lépen bárvalilo  
gardagulk. St. S.

A' III Igéhajrogatásnak Ré-  
 fesülővön.

A' jelenvaló időnek 2<sup>ik</sup> fremélye  
Esz korayofflával lépen a' III<sup>ik</sup>  
Igéhajrogatás formájában; lépen a' je-  
 lenvaló, vagy is a' mosfani Rékesülő  
indok himennel. p.o. rodok ke-  
resed, lépen rodindok kerervén.  
Rátvárek vérzed, lépen rátvárin  
dok, vékervén. Chának fesülő  
lépen chánindok fesülvén. Stovok  
feljel, lépen provindok felüvén.

110.

A Regénmúl Pére súto se  
dig, a jelenró mód, egészenmúl  
úde jénd, egyes frám bel első remélje  
sül frámorván, lépen kull süb fetele  
pen. p. o. rodinyom Kerepen, el  
hagyván a laggis y. e. j. véro m be  
túlet, lépen rodino kerepen. ándyom  
körtam, lépen ándo hozott. Pehen  
= dnyom mondottam, lépen jochendo  
Mondott.

Ötödik Rész

A Praevisionokrol, vagy is elöl's  
usól'áro Stavakrol.

52. S.

A' Közösségi Jöregulakrol.  
Minden elöl's usól'áro stavakrol az a  
jövölaj doufajoh, hoz a remélje es Néi  
Mással, melyek mellyek kexülnek

Párhá...

111

111.

a beféd, és irás dolgában, egyezzen  
az adakozó eszbe verent, és azt a tör  
vényes egyezés módjában, és betűvel  
a szokásban lévő regulátot megkülö  
böztenik. P. o. Mänge nekem, ámenge  
Nédünh, odolenge nélik; itt a g. be  
tűt a betűre változtatják, és erre  
nére mind a próbán, mind az irásban  
ily kell mondani, ángál mánde  
elöttem, ángál ámende elötünh  
ángál odolende, elötöte. Ákutan  
Ören stavakban tute nétea, olek  
ke ö' néli, a ke betűs álvál,  
változtatják a betűre, aris lépen  
ángál tute elönd; ángál olekse  
elötte. Jegyzis. Hanem a Magában  
érthető névek, bár mis jelenjének is,  
nagyobb répins csak meymaradnak

112 a' bevetésről, fűrés, a' Nevező cser-  
 ben, minden változás nélkül. De  
 ha az adakozó eszbe tevékenek is  
 azert az értelmek, mely nem fordulna  
 és csak egyes tenne a' dolgot alkosz.  
 csak hogy itt is, az adakozó eszben  
 H' beüje által változtatnak t. be-  
 tűre p. o. Khápké Szencinán,  
 lenne előtűöljáró mellett, Upre  
 Khápké fréná jeltu.

53. S.

Az Angál előtt, előte próbat.

Angál o' Pányálo Jfau előt  
 — o' Panavo Biri —  
 — y Khángéri Templom —  
 — o' Gáv Falu —  
 — o' Dád Apa —  
 — o' Vuder ajtó —  
 — o' Mochó laida előtt

113.

54. S.

Andró ban, ben. Da. be.

Andró	Khálardi	Konyhában	<u>Hol?</u>
—	—	Konyhába.	<u>Hová?</u>
—	Páni	Vizben.	
—	Páni	Vizbe.	
—	Schuz	Etzerben	
—	—	etzerbe	
—	Len	Folyásban	
—	—	Folyásba.	
—	Hher	Hárban	
—	—	Hárba.	

55. S.

Andrál ből. bül; bül, bül.

Andrá	o' vash	a' Kérből
—	o' máro	a' kenyérből
—	y mol	a' borból
—	o' Shero	a' fejből
—	o' Love	a' pénzből

114

Andrál y tyhiltáwa á gyümölcsöt

— y ármin á hájstábot

— y bár á tóbót

56. s.

Kia, kio, kie, nál nél, lá le  
hoz, hex, ánt átok

Kia pchrá lepte Bátyám nál  
Bátyám hoz

Kie pcheryáte Néném nél  
Néném hoz

Kio lepte Ó nála

Ki' ámende Ó hozá  
Nátunk

Kia Jumenéde Hozánk

Kia tute Nátok

Hozánk  
Nátok  
Hozánk.

114

115

57. s.

Mamuj alsalelben.

Mamuj o vésch ar erdőnek ellenébe

— o pölyg á merőnek —

— o Drák á jólló Hegnek —

— y chánig á Kutyák —

— o Hájsz á fának

— o Lurdo á tatonának

58. s.

Pál. után ábrat, ferens, mellett.

Pál mánde utánam ábratam

— o cháben évés után, ferens

— o piben ital ábrat, mellett

— o Petropse Péter után

— o Meriben á halál ábrat, után

— o Griko á vésch után s' ábrat

— o pchusiben á kerde, után, ferens

— o dyfhiben á látá, ábrat.

ii6

59. 9.

Máshtár. Höröa.

Máshtár Mánushende Embel Körön

— Gágyseude Paraproti —

— Szávoresse Mindenti —

— Tümeude Magyarok —

— o Návrosz a' Róloom —

— o Geida a' Rukak —

— o Kehure a' Tfiloh —

— o Texne ar ifjak —

— o Pchure ar öregok —

— o Laise a' jete —

— o Ergyave a' vssrah lözöt

60. 9.

Pásh mellet.

Pásh y lenyori a' vizeske mellet

— o Kéribeu a' dolog —

— o Dud a' világyag —

— o Drom ar us —

— o Gfortizen a' peregyséj —

Páshó bárválipen a' gardagsaj mellet. <sup>ii7</sup>

— y Dár a' felelem m —

— o Mariben ar ütőverés —

70. 9.

Páshál Hörül

Páshál o khér a' Har körül

— o Szkánim ar apral —

— o Páshaviben a' jatek —

— o Dobimiben a' nyereséj —

— o Szuno ar atom —

— y Kehalardi a' Kompa —

— o Verda a' freker —

71. 9.

Prál. on, en, in.

Prál o chaben ar evésen

— o piben ar iváson

— o manushette ar emberen

— o Gvavoresse a' gyermeleu

— y len a' folyóvizen

118.

Prát y rá a véren  
 — y bul a seggen  
 — o skámin ar aftalon  
 — o kehér a háron.

72. S.

Pro, pro. rá, re.

Pro Páni vizre  
 — son holdra  
 — Sovér Fejére  
 — Rát Esvére  
 — Czállo Övege  
 — Foroz válsarra  
 — Jiv Hora  
 — Rátváka Revere  
 — Drom ar ospyusa  
 — Pchuv a földre.

73. S.

Upre pro, upre re, Hegyibe fölibe

Upre re tuse Hegyibe  
 — Tunense Hegyibe  
 — Odolende Hegyibe

119

— Pchralekse Pa'ttya hegyi  
 — Skomfidekse Skomfid  
 — Koro Koro hegyi  
 — Pyri Farch  
 — Angruksi Gyuru

74. S.

Preál, kecskull álal

Preál o páni a véren kecskull  
 — o polyi a Meron  
 — o hásk a fan  
 — y Popkiti a Leben  
 — o Pre a labon  
 — o Mij a fan  
 — o Pchuv a polmán  
 — o kehák a fénau

75. S.

Tél, alatt.

Tél o skámin ar aftal alatt  
 — o vodro ar ayy  
 — y mosthi a bos



- y Pajin à lud alatt
- y Muradi az ollo -
- o Khorruo à lefrényo -
- o petalo à jasko -
- y thalil 'a' fuka -
- y Kradí à Kalay -

76. S.

Vash, ére, miati.

- Vash o xukel à Kusyáeri - miati
- o vuder aráyoeri -
- o gráste à lovaleri -
- o love à penveri -
- y Guxuvni à tchénéri -
- y Gysw/xuv/ teniéri -

77. S.

Uzo, wza, ure, uri, Hor her, nál  
nél.

- Uza kher Har hor
- Harrydz horay hor
- Ráste Urhor
- Gágysepe Paraph hor

- Ure mande Horraim nálous
- Sure Horrad -
- Leste Horra -
- Amiande Horrank -
- Fumende Horraich -
- Lente Horrayok -
- Lythi Jahoz fával
- Gávefse Gyermelker
- Gorrerene Holdufokhor.

78. S.

Upre. Ráre

- Upre vesh erdöre
- Lythi Jara
- Verda Hosfira
- Kher Hárra
- Khaldardi Honghára
- Heriben Munkhára
- Buti Adlogra

Ws ig.  
 Ws ada Dersh Adig az ependeig  
 - - - - - Thán - a helyig  
 - adgja Bär - a kertig  
 - adgja Len - a folyóvizig  
 - adaj Idáig  
 - adaj odáig  
 - y rät efvéig  
 - y rätjáha régvéig

80. S.

Bi. nellül

Ez a tulajdon névelés és a pe-  
 melhe. Név mágyaira név és  
 ragadozó egeret hiván jo.

Bi mandár Nálom nellül  
 Bi tutár Nátod -  
 - Oleftár Nála -

Bi amendar Nátom nellül 123.  
 - Tumendar Nátom -  
 - Olendar Nátom -

II. a Magábanéshetöl

Ve névve hiván nemző egeret.

jo.

Bi nákephero ör nellül való  
 - Pérephero has - -  
 - Prerephero láb - -  
 - Godgyáhero Sz - -  
 - Balengero Háj - -  
 - Kóbalengero Szom - -  
 - Lovengero Peir - -  
 - Shérephero Fej - -  
 - Dándephero Fog - -  
 - Lonephero Jó - -

Hatodik Rész

A Conjunctionul, vagy is Egybe-  
 = foglalt Szavakról.

hamar hamar jitt jitt

Aronah külõmb seg'chrõt  
 es neveretelkõl.  
 Vagynak Iõr Özve Kõrõk.  
 p.o. es the  
 is uli ez mindentõr  
 kõhõl: kãjkãj: elõjãr p.o.  
 Jõhi tõhi, ar ar. en is, uli  
 Itt itt, adaj, adaj. tu, te is.  
 ott ott odoj odoj  
 Mõg mõg inke inke  
 II Ellenverõk p.o.  
 Aronbau andrõdova  
 Mõg is uli inke  
 Amugis uli avka  
 De da  
 Pedig pakõ  
 Mõskõr avriõfãnde

ar alatt pãl to  
 Arutan põ to.

III: Feltõvõk p.o.

Hõgy Hãj  
 Ha Te  
 Deha Date  
 Hãhõgy Tekãj  
 Ha bãr Te bãr  
 De bãr da bãr  
 Bãrne Bãr nã  
 Bãr ug, Bãr avka  
 Ha ug, Te avka  
 Ha külõmbu Te avriõfãnde  
 Exrenõvõk vãsh odovã  
 Ekerõkõjõst lü odova  
 Exre põdora  
 Demõgis Uvã  
 Hanen Uvã

IV Elvölöfööh.

Nem nem ná ná  
 se se ni ni  
 sem sem ami ami elösé  
 Ha ha te te = kerik

V Kövekhererööh

Errel odoleka  
 areit väsh ada  
 Amäl fogva Odoleksär  
 Erenert väsh odora  
 Ennerve ki odora  
 Imeis äthäs  
 Omnés othär  
 Amonnéi adashär  
 Ebböt } Odexsär  
 abbot }

VI Herderööh.

Mix? Kro?  
 Miert? profke? hofke

Mert } Käjri Skadas  
 mivel }

areit }  
 mert } Odolekhe  
 Käjri —

Mina? Szar?  
 Mimod? Hár?  
 Hoggan? Mohá?  
 Valahoggan? Verekhar. Skadas  
 Milos? Kana  
 Most? Anach Telek

Arutan? Poto —  
 Aralati? pällälto —  
 Joka? Mikava —  
 Jmer? pajale —  
 Mindég? Givastre —  
 Mäskor? doriefande  
 Hol? Käj?  
 Ide oda. Edaj the doj —  
 Schol? Michöt —  
 Schora? Mikhatär —  
 Hova? Kia?

Fel ugre  
 alá tèle  
 slatt pállal  
 Memyü? Hitiyi?  
 Sokat but  
 Heveyer záloga.  
 VII Hihoröh  
 Ugy is uli avta"  
 Amugyi uli avoká  
 Haervan, haaz. Tada hi, se odora  
 Zehar áddá  
 Hád nek  
 Meffe dur  
 Hózel práshe  
 Mikor már Kána usz  
 Udóvel efáköha  
 arutan prale  
 Koval navefa  
 elóros jérovás  
 májkor avrovás  
 Mind addig uz ada  
 mig áfz  
 Arza ugre dá, erre ugre to.

Hetedik Resz  
 Az Inverziókul, vagy is körbeve,  
 -töhröl.  
 82. D.  
 Akohual Hülöm fájelbröl.  
 I Örömejelentöh  
 oh oh  
 ah ah  
 II Ohajroh  
 Ejk ejk!  
 Hajh Hajh  
 Haha tete  
 Ugyug állgya ádyga.  
 III Mutatöh ~ Karka avka!  
 Láld láld  
 Né né né né  
 IV Prodröh  
 Jaj jaj Jaj jaj!  
 Imeime! ima ima!  
 V Süvegöh  
 Ide ide adaj adaj  
 Hamar hamar pít pít

oda oda! odoj odoj!  
 Hili! oha oha!  
 Veje veje! ajor. ajor!

VI Kéidejt jelturojjet  
 jo. ez li.  
 Vols ez? Chap li?  
 Van ez? Kiti?

Nyoltradiu Révk  
 Az adverbiumokról, vagy is  
 Határozkóról.

83. S.

I A helyes Jelenségről

Hol?	Háj?
Hová?	Hia?
Honnan?	Háshár?
Iméx.	Áthár
Amroméx	Othár
Itt	adaj
Ott	odoj

Jele	adorde
Ezenábal	Adathár
Itt is	uli adaj
Ott is	uli odoj
Je fel	ni ugye
Je alá	ni t'ele
Közön	Máshkár
Közeeen	Máshkáról
Mellette	dur
Közöl	jáshé
Sohol	mitáj
Körül	Páshál
Jemmelé	Mitashár
Jde oda	adaj odoj
Mens	andó
Kivül	andóral
Kivülről	avrat
Körj körül	prekál the prekál
Ellenbe ábal	Mamij
Mellette	Pásh
Előtte	ahgal
Utánna	jáshé.

II időjelensökrül

Mikor?	Háná?
Mosi	aláná, alánch
Ettve	zasi
Ettvele	teirási
Regvel	ványahá
Regin	csirta
Fegnay	<del>it</del> <del>it</del> ic
Fegnayelott	prehoies
Ma	adadivep
ar iden	adalinaj
Holnap	táhá tájshá
Délután	ángál délofse
Délután	Pále —
Sohaj	Bu
Hamar	Szik
Myáson	ánáje
Télen	Jévende
Máskor	avzevár
Először	gélsovás
Sólyos	busevár
Laján	Loke

## Sietve Szik

Napulnapra divet divetprevár  
 Napjábanegyszer Délvár divetprekte  
 Ezrendöbenegyszer — Beszkepte  
 Holnapján kétszer Dujvár gonokte  
 Féléjszakára Prejeseinkrát  
 Egy napra Prejehdivetprekte

III Mineműseger vas lönyülál  
 List jelensökrül.

Mimód	Szoha
neherron	preháre
neherrebbá	preháredet
Hönyen	loke
hönyebben	lokedet
Memys?	Kityi?
amys	Atyi; adetyi
Olson	lápne
drágan	Kuere, Kufinahi
Ja	laire
rospul	Ziane.

134

Erőse Zorale  
Vastagon tchule  
Lepőlégya Górale  
Jgáran Gáve.

Vége az egész  
Grammatikának

Jejzei

Az előadott Berréd S. Rézei,  
nek bővebb kitanulása végett, ide  
csatoltatik mellékesleg

I<sup>or</sup> A' Syntaxis, vagy is, az

Öfke szerkesztés' nyilványa,  
= jobb regulája.

II<sup>or</sup> A' Kilenz darab Örigány,  
böl Magyar levezetés, és fe,  
:telgetés.

III<sup>or</sup> A' hat darab Örigány  
=ből Magyar, majd vásári  
Majd pedig más mellékes  
beprelgetés.

---

---

---



*Syntaxis.*

---

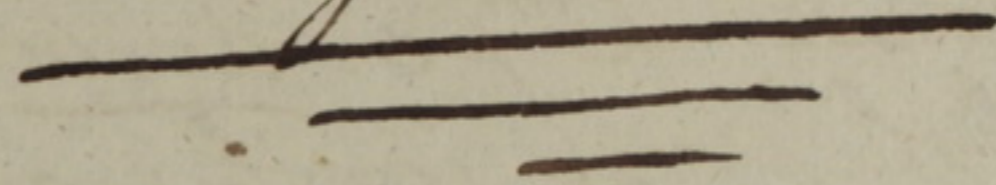
---

---

*II.*

Syntaxis

Vagy is a' Nyelv 8. Részének, sőt  
= vényes Öfvevételreketésbeli bővebb  
Regulái.



I<sup>o</sup> Jegyzés

A' ben és pen Magábanértkerő' Nevelést

Meglevení a' Különböző Részeknek minden  
Szükségesebb Regulái a' Magok helyén Ma,  
= gyaráru; hogy még is a' Nyelv Különös  
Öfvevételreketésbeli tulajdonságai, és különösen  
sebb előadásai, jobban felvilágosítsák, sőt  
sej az illetőleg bővebb utasításokat, más  
Öfvevételreketésben is, elővezeteni.

Haveresején, aron framtolan Mind  
Magában mind pedig Mássalérthető nevek  
végzéseit közül, melyek az 1<sup>o</sup> Ejezesi regu-  
lájára mehetnek, található a III. S.  
3<sup>ik</sup> Jegyzés szerint, még ben, és pen kime-  
-neselű szóval is; a melyeknek mivel má-  
-sok vannak a különböző Ejezesi béli <sup>formái</sup>  
moss csak az eredetnek a környékállá-  
sai különböző valóságai miatt látni.

Ha ezek a Verbumból vagy is  
Szókból Származnak <sup>mint</sup> p. o. aván jövet, ebből  
a verbumból aván jövet; násháriben  
öldözés, ebből náshávas öldözés; min-  
denkor ben soragostával végeznek.

Ha pedig az Igével elmul-  
tásról jöved, vagy valami adjectivumból  
Származnak, akkor mindenkor pen  
végzésű kapnak a származott nevek, mint  
p. o. Tádgyisen főzés főzetés, ebből  
tádo főzett. Kápnágyisen nedv, ebből  
Kápnáno nedves. Vagy Csorrigisen fejé-  
-ség, ebből az adjectivumból Csorro fejé-  
-sős, Dylinyisen ostobaság, ebből a Mássalér-  
-thető névből, Dylinó ostoba.

A' Gero kimenetű Magában és  
Mássalérthető névelről.

Vagyunk adjectivumból is, Substantivumból  
is, a melyek hasonló gero kimenetű vi-  
-velnek, mint p. o. Gavengeró falusi, és  
Chabengeró evő, ezek Mássalérthető.

De vannak Magábanérthető  
is p. o. Káshengeró áts, és Pirangeró  
Farehas, ambar sehai ezek mind hasonló  
is, aronban még is, mind a Ferfi; mind  
pedig Apronzi Nemuel regulát egyaránt  
felveszik az Ejezesek Minéműségében  
Moss méltán mondhatók az Apronzi Nem  
-ke névre az adjectivumból is, Gaven  
géri falusi és chabengeri evő, valamint  
a Magábanérthető Substantivumból  
is Káshengeri átsné, és Pirangeri  
Farehasné.

A' Nemro és Nevro esetek ero  
végzéseinek külön bősége körül

Ambar az Ejezesi esetre névre, a Nemro  
Esetek mind az Egget, mind pedig a Többet

Számban hasonlítanak is, az ero kime-  
 =nezel miatt, sok más Magábanértel  
 =ró Szavakhoz, Mellyek már a Nevero  
 esetben, ugyan csak ero tagostkával  
vegrődnek; Aronban Hüllőmbörnek  
 még is, az irásban is, a limondás ban is.  
Meri a Nemro esetekben az e betű mint  
 megélesítve, aréit röviden is ejretili.  
 Min po Gádgyesengero, Parafrohé.  
 a Nevero esetéti. Substantivumok ban  
 pedig, a kol az ero szorats ka előjón  
 már az e betű meg vagyon élesítve,  
 aréit hosszu is mondattal ki. p. a  
Dromengéro utaró. XII. S.

IV.

Az Adjectivumok ejregetéséről. a  
Magábanértel Nevel mellett.  
 Valahányfor az Adjectivum a Magában  
értel proval együtt ejregettelik, a Ser  
fi Nemre néve mind amnyifor aron a  
jectivum a Nemro esettül fogva napott  
éjreint, az e betűre való hatarozás után  
valtoztatatlan marad mind a két számban  
livében a fióllitó eset, melly kapuló  
 p.o.

parne moftetkero, fejér ládáé  
parne moftetke ke fejér ládahals  
 H. XIV. S. De ha az Adjectivum Magá  
nyau ejregettelik, mind en Substantivum  
heltül, akkor meg marad a generalis re  
gula mellett, mint p.o. Parafro  
Magye, Parafro Nagyual H. XIII. S.

V.

Az l. d. n. és t betűk lagyintásánál

A Szavak frásmoztata siban, ha lezenet  
 is aron Magában vagy Mássaléitkero praval  
 ha egék hárogatás ihoz taxrozó felek  
esetébéli frásmozás ok is; az l. d. n.  
 és t betűk mindenkor ny lagyulnak.  
 S. XVI 3<sup>te</sup> Dejre, Neven. p.o. Godi éjre  
ápren godgyáhero. éjre. Kandian büd  
jóöh Kandinyákar büdjitten

VI.

Az Adjectivum ejregetéséről az Apronyi  
Nemben való Substantivum mellet  
Midőn az Apronyi Nemre néve a Mással  
értel Név, a Substantivummal együtt

Ejregetteih, ahhoz aron Májpalérkerő  
 Ar egyes fiamban, a' nemző ejregette foga  
 Ejez végig Nagyobb nékint, ar a' betű  
 Himenesei után, változhatatlan Ma,  
 rad, livevén a' jöbbleti ejre, mely a'  
 Nevezővel Májegyer. s. o. lola cuxa  
 kerő, vörös kére. A' Jöbbletben pedig  
 Eren Májpalérkerő e betűre változ  
 tik s. o. lola cuxa vörös kére

S. XVIII. Ha pedig eren aspronyi ne  
 =mer jelentő Májpalérkerő név, má  
 gan olau ejregetteih, ahhoz kapulo  
 tód on mely a' generalis Regulával  
 S. XVII.

VII.

A' Nem lül önbörkerő Neomájsairol

Az o. oda. és adá Nevezetü Mutató  
 Neomájsai s. ar, ez. / Férfi nemer jel,  
 =dár nah. A' jój. odgya. és adgya s. ar  
 ez. / ismér aspronyi nemer jelentselei.  
 S. XIX

A' birást jelentő Neomájsairol.

Azok a' pravak, melyek a' birást jelentő  
 Neomájsairol frám laltatnak, min s. o.  
 Mrs, tro ceflur, emysim tied öve, a'  
 férfi nemben ar Ejregetteih Regulájai  
 liövetik. A' Mrs tri ceflur  
 Neomájsai pedig, emysim tied öve, ar  
 aspronyi nemben ar Ejregetteih 2<sup>ik</sup>  
 Generalis Reguláját liivanyah. Ide  
 frám laltván a' lëndő, és vifprakerő  
 Neomájsai is. S. XXIII.

Az Egybe hasonlításról

I. Jegyzet

A' hármas gradifonyok lágyitá  
 sarol

Az Egybehajvuliasmal frám moztatási  
 ban a' XVI s. 3<sup>ik</sup> Jegyzete perent, jinte  
 ugy meg kellene ar l. t. d. és r. betűket  
 lágyítani, valamint meg kell a' közelebbi  
 pravak ejregetteihben; aronban ha meg

Lágy, xárah is, ha nem is, Mind eukor  
 jól helykeresnek mind ar irásbau, mind  
 a kimondásbau. Erre névre tellem  
 ley hanggal mond haton párneder  
 vagy lágyon párneder fejebb.  
 Kaleder vagy Kályeder fejebb. Thár,  
 deder vagy lágyan thardgyeder me,  
 fejebb. S' XXV.

II

Az Adjectivum Egybehasonlítása a  
 Substantivum mellett.

Midőn az Egybehasonlítás Gradusai Elyen  
 vannak a Tízfi Nemben, úgy hogy az Adjectivum  
 a Substantivum mellett mind eukor Meymaradjon  
 akkor az adjectivum gradusai folyvást a  
 betűvel végződnek mind az esetekben, és csak  
 Maya az <sup>substantivum</sup> ~~adjectivum~~ esetekben p. o. adale  
 párne párneder Nay párneder khe  
 rephéró Ere' afejer fejebb' ley fejebb'  
 káre. S' XXVI. Ha pedig a pronyi nemből  
 van a Substantivum, akkor az Adjectivum  
 gradusai a betűvel végződők mind az  
 esetekben; ilyenek csak a Substantivum este,  
 gette.

Az Igékül

i Jegyzet

Az Igék kimerüléseiről  
 A Tízfián melyben előfordul Igék  
 az előfremélyre névre mind eukor  
 az végűket. o.

I. xáv o. gyáv, Megyek.

II. aráv p. o. tcharáv, egerem.

III. aváv p. o. bicfávav, túldön

IV. orav p. o. fudgyorav. fiereb

V. száv p. o. áfkav. Nevekb

VI. szávav. p. o. ararav differen

II.

Az Igék megkülönböztetéséről

Vannak Különb Különbül mind  
 Neveitü mind pedig értelmü Igék.  
 Van p. o

I. Trelelvö Ige, mint maráv ütöm

II. Közép Ige, mint desáv vagyok  
 maradok

- III Szenvadó Ige, mint Szom Podino  
Hexesterek
- IV Kerdő Ige, mint Gyulyóvas  
edesülök
- V Imérelő  
vagy Gyakorló Ige, mint Pórávas  
esdegetek.
- VI Személy nélküli  
valo Ige, mint Mán dukál  
nékem faj
- VII Szonka Ige, mint.

I. Mänge ehi, nékem vagyon

II. me scháj xáv, én Mehetek

III. me náshí xáv, én nem Mehetek

IV. me hum te pchirav, Kell mennem

V. me na hum te pchirav, nem kell men

VI. Mushinav te xáv, kénselenitte  
= nem  
tel menni.

III.

Az óvas végezeti Kerdő, és  
Közép Igéről.

A' Kerdő Igének óvas végezeti  
szármoznak az Adjectivumokból

p. o. Téno fiatal, lépén xérnyovav  
fiatalodok. Shuto fonnyati, lépén  
Shutyovav fonnyadok

IV

Az áxav végrésű Igéről

Azon Igék, a melyek telekeset jelent  
= ven áxav végrésű liivánnak, szax,  
= moznak ismét a Májaléshetök bül.

p. o. páxno fejer, lépén párnjárav  
fejerittem. Rétválo véres, lépén  
Rétvályárav véresittem.

V.

A' Kerdő Igék óvas végrésének  
elválasztásáról.

Az említett Kerdő Igék, sokszor Telekes  
Igéknek által fordítanak, midőn t. illik  
az óvas végrés, áxav Himenezekre által  
létesik. p. o. Polinyovav Nyugodok, lépén  
polinyárav Nyugatom. Bárvályóvas gaz  
dagulok, lépén bárvályóvas gardagittom.

VI.

Az Imérelő, vagy másféven Gyakorló  
Igek szármozásáról.

A' most nevezem Ismételő' vez is gyakor-  
-ló' Igék, néha frászmozni a Hőre' Igékből  
Miclön az av végeres megkötözés. p.o.  
pérvá esek, léhen pöravao esdegélek.  
Néha pedig a' telekő Igékből p.o. Londgyá,  
-ráv sörön, léhen londgyárávaó forogatom.  
az hiemenest ismét meg duplárvaó.

A' hajtogatandó' Igék üdei,  
-nek Szármozásairól.

## VII Jegyés.

A' Jövendő' idő' Szármozásáról

A' jelenvaló' időnek első' fremélyesül, mely  
Mindentör av tagotok ával végrödiik, fráz,  
-mozik a' jövendő' idő, midön t. illik azon  
av meg sodarit egy a' betüvel. p.o. Rodav  
Keresem, leff a' jövendő' időben rodáva fo-  
gom keresni.

## VIII

Az alig mult idő' frászmozásáról  
Ezen most elő' adom jövendő' idő'ül Szármo-  
-zik az alig mult idő, ha az t. illik sz be-  
-tülkel megprajarittatik p.o. Rodáva léhen  
Rodáva' Keresem

## IX

Az egyjén elmult időnek frászmozásáról  
Kém lehevin frászmozhatása az egyjén elmult  
időnek, a' többi elő'ne való' idő'ül, egyenesen  
Eredeti marad; arén a' Nyelvnek természetén fe-  
-reit, az mint Különös tulajdonsága' idő', csak  
ugy kell a' földiéből megtanulni. Ig' tehát ro,  
-dav léhen rodinyon Keresem.

A' régi elmult időnek Szármozásáról

Ezen most nevezem régi elmult idő' frászmozik  
a' jelyebb lített egyjén elmult idő'ül, hoz,  
-há' adván egy afz hangú tagotokai p.o. rodi-  
-nyon Keresem, léhen rodinyon afz Ke-  
-resem vala.

## XI

A' Foglalo' Mőd Szármozásá-  
-ról  
Az elő' szerjese' Foglalo' mőd a' hior fráz-  
-mozik, ha a' Jelentő' mőd jelenvaló' idő'  
-jének első' fremélyesül, erén körbeveio'  
-frojagotoka te hozra' ragasztatik; leff  
-tehát te rodav hogy én Keresem.

## XII

A' parautsoli Mőd frászmo-  
-zásáról

Azon Mőd, mely parautsoli onah Mon-  
-datatik, ug' frászmozhatik, ha a' jelen-



XIV való idő első fremellyenél az első felbája  
Kikagyanik, lesz tehát rod vagy rode  
Keresed.

XIII

Ar Ohajró mód aligmulti idejéről  
A' Keresésben folyó Ohajró Mődnak alig  
Multi ideje fraxmorik, ismét a' Jelentő  
Mód jelenvaló idejénél az első fremellye  
től amidőn az az prótagotska helyébe  
teppük ezt ahi p. o. rodav, lesz rodá,  
=hi Keresnél.

XIV

Ar Ohajró mód négen multi ideje  
eredéséről

Ezen most említett Ohajró mód négen  
Multi ideje fraxmorik, a' Jelentő mód  
elmulti idejéről, hozzá ragasztván az  
előbb is lített ahi prótagotskái, lesz  
tehát rodinyombol rodinyom a' hi  
Keressem volna.

XV

A' határozatlan mód ideinél  
fraxmoratívtól.

Először is, ezen határozatlan Mődnak  
jelenvaló ideje fraxmorik, a' Jelentő mód  
jelenvaló idejénél 3<sup>ik</sup> fremellyétől

XV

hozra sevin a' körbeverő prótagotskái  
te, erre névvel lesz ebből rod, te  
rod Keresni. araz rodel.

Különös Elzre vétel I<sup>o</sup>

Ha ezen határozatlan Mődjelen  
való ideje, öfve haysotratik egy más ugyan  
mellette való, de Jelentő Mődban lévő Igé  
vel; akkor, mivel az Egye é; Többs Frám  
hat szölső fremellybül áll; tehát az Injini  
sivus is, hasztele lézen p. o. En aka  
roh Keresni, lesz me Kamáv te rodav  
ar 1<sup>o</sup> fremellyben. Te akaszt Keresni  
lesz In Kamer, te rodez t. illik a'  
1<sup>o</sup> verbum a' 2<sup>ik</sup> fremellybe kerülvén.  
0<sup>o</sup> akaszt Keresni, lesz oda Kamel  
te rodel, ezen rodel verbum a' 3<sup>ik</sup> fremellybe  
jövén, mivel itt a' 3<sup>ik</sup> fremelly,  
Maga a' 1<sup>o</sup> verbum veres fremelly.

Ezer alkalmasra oly lézen ar 1<sup>o</sup>  
a' többs frám is, t. illik a' 1<sup>o</sup> verbum  
ben fogállani, a' 1<sup>o</sup> fremelly, oda mal  
és abba ar 1<sup>o</sup> verbum kerülni a' 2<sup>ik</sup>

Verbum is, a horra ragasú Te pax  
tikubával. P. O. Mi alaxunh Keresú,  
leffz amen Kámáff se ródasz; Ti  
alaxunh Keresni, leffz Dumen Kámen  
se ród en. Ök alaxunh Keresú, oda  
=len Kámen se ród en.

Különös éprevel II<sup>o</sup>

Ha pedig a jelenő Modon kívül ~~vala~~  
lami más modban volna a 3<sup>o</sup> hely  
neh a verbum a p. o. parautolo, vagy se-  
dij ohajró modban; akkor meg maradna  
a generalis infinitivus, no mint a 3<sup>o</sup>  
helyre a 2<sup>o</sup> verbumnak, a horra ra-  
gasraudo Te protagoskával. p. o. En  
alaxunh Keresni, mivel itt ohajró mod  
vagyok; az első verbum lehet az ohaj-  
róban; a 2<sup>o</sup> pedig meg marad a jelenő  
mod, jelevaló ideje 3<sup>o</sup> helyre  
arász ~~leffz~~ leffz a jelen a jéha  
igz, me Kámáhi te ród el.

Különös éprevel III<sup>o</sup>

Vége, ha 3. Ige is öfve jöu, a  
beszéd per leprtetésében; akkor, a mely  
időben vagyok a 3<sup>o</sup> helyre verbuma,  
ugyan abba az időbe kerül a 2<sup>o</sup> Ige  
is Te partikulával; és csak a harma-  
=dik verbum meg az infinitivusba,  
vagy is a jelenő mod, jelevaló ide,  
jének 3<sup>o</sup> helyre, ugyan a 3<sup>o</sup> hely  
vető te protagoskával. p. o. en hi  
vanlah engedni Kereseni. Leffz  
me Kámáff te dár, te ród el. Te hi  
vaufr engedni Kereseni. In Káméff  
te dász, se ród el. Ö Kiván engedni  
Kereseni. oda Kámet, te dól, se  
ród el.

Különös éprevel IV<sup>o</sup>

Azon esetre, ha a 3<sup>o</sup> helyre, neh  
gejeje, valami más modban állana,  
mint feu a jelenő modban; akkor,  
midőn három verbum jöme öfve, a  
subjunctiva és conjunctiva Construcio  
ba, egyedül csak Maga Maradna

a' föllő fremélt, verbum a' parausfólo  
vagy ohajto mód ban, a' föllő kettő  
pedig kerülne az gfinitivusba, a'  
már már Magyararótt Te protagor,  
=kaival. p. o. En' alárneh engedni  
kereseni; teff me kámahi, se  
dél, se rodel. az alárna engedni  
kereseni, oda kámel, te dél  
se rodel.

XVI S.

A' jelen való Részülő" forma  
=jának frás mórásárol.

Háromféle lévén az Igék hájzogató  
=jának a' törvényes formája, fűhsejly  
=pen háromfélekéj kell lenni a' Ré,  
frülönék. Azon Részülő" Melly jelen  
való időt példár, skármorik, a' Jelenő  
Mód, jelen való üdejének egyes 2<sup>ik</sup>  
személyétül. s. illik a' hol van az 1<sup>o</sup>  
forma perent S XXXV ász, az vátro  
farván ándosz ra léfren rehas  
ebből, szasz, sándosz, ob. gyfándosz.  
menven.

a' hol pedig van a' 2<sup>ik</sup> forma Szerine  
osz S XXXVI, az fordítván ondosz ra  
leff szapnyosz viresülk, szapnyondosz  
viresülven. Vége a' hol van a' 3<sup>ik</sup> for,  
=Ma perent a' 2<sup>ik</sup> fremélt, ben esz S.  
XXXVII az elvételven indosz ra leff  
ebből rodosz keresel; rodindosz ke,  
resven

XVII

Az elmul Részülő" forma,  
=jának eredetéről.

Az Ugy Nevezett elmul Részülő" frás,  
=morik a' Jelenő Mód, elmul idejének első  
személyétül, li hagyván belöle mind a' lágyító  
betű, mind pedig a' végő m betű. p. o. ro,  
=dinyom kereseni; li hagyván az y betű  
leff rodino kereseti vagy kereseteti. Gmē  
Gélfom menven; leff géli men v járatoré

S. XXXIX

XVIII

A Parausfó Mó' formái  
=nak példáirol.

Dé adgy!  
Kándé fogadjfiór!

Sá gyysá! Menny!  
B esch üllly!

Sziklós Janully!  
 Váker befzely!  
 Szóv aludgyál!  
 Gyusín irjál!  
 An Gőj!  
 Rode Keress!  
 Avfár firasd!  
 Gler társd!  
 Dik Nerd!  
 Azsár ditserd!  
 Dhuts Herderd!  
 Pehen Mond!  
 Latshár Gvarissd  
 Atr, légy Maradj!  
 Chályos Ertsd!  
 Sziklós Mutasd!  
 Korrosó vakully!  
 Garusó orbalman!  
 Mukó mitk Enged!  
 Szájszó fogynull, mes.

Kér tsinall!  
 Rush karagudj!  
 Ushriyre Kelyfel!  
 Töröz lopjál  
 Pi Gyjál!  
 Há Egyel!  
 Kam' Keresd!  
 Lössán Örüly!  
 Akhár hied, neverd!  
 Dobizser Feljerd!  
 Moshov Felej!  
 An hord!  
 Orak Vigyarr!  
 Orvó vesd, dobd!  
 Szidgyos Sies!  
 Mang Kérj!  
 Gorróv fegetny üj!  
 Maryós refegull, mes!  
 Muzdalyos dogetlyel  
 Schayer' frakafule!

Az elmut idöl formáinak  
 példái.

Avas jövöh - avlyom jörem.  
 Xánás sudom - Xánlyom sudram  
 Pijav iprom - Piljom idram  
 Koshav aikozom - Koshyom aikoztam  
 Peshav feljrem - Peshyom feljrdtem  
 Koshav Mofom - Koshyom Mofram  
 Kushav fofrom - Kushyom fofrottam  
 Rushav karagrom - Rushyom karagudram  
 Szóvav alufrom - Szutyom aludram  
 Pexav efem - Pelyom efem  
 Mexav haloh - Mulyom haltram  
 Ustryav felkelek - Ustryilom felkeltem  
 Lav' lelem - Lilom feltem  
 Malav feftem - Mallyom fefetem  
 Mangav kerem - Manglyom kerstem

Más fele

Dáv adoh — dinyom adran  
 Csándái ábrányom — Csándinyom ábrányom  
 Csiverdái tiversen — Csiverdinyom tiversen  
 Csúmidái csokolom — Csúmidinyom csokolom  
 Otidái huron — Otidinyom huron

Másféle.

Léxái freyentem — légedgyom freyentem  
 Lixái vitem — Ligeedgyom vitem  
 Kézái felelsem — Kézadgyom felelsem  
 Mútrai virellet — Mútradgyom virelletem

Másféle

Azái Nevech — azándilon Nevetem  
 Cháprai háj/kekölök — Cháprándilon kebeltem  
 Práprái faladok, — Práprándilon fratadok  
 Pátyái hípek — Pátyándilon hittem.

XX.

A Szom segéd Igérül

Ezen verbumról szom s: vagyol: ari lehet meg  
 jégyerui, hogy mivel annak őm magának nin,  
 s: lenek minden idek, tehát aroh li: jorol: ar has,  
 nah az avás Igébül s: jövék: / S. ~~XXXVII~~

Ennek a pórlás nyujtó avás Igének,  
 mely a' from nevü segid verbum helyen  
 foglál többféle udóke, változást lá  
 ni lehet legfőbbau a' from vedő Igék mellett.  
 Külömben ar egépkül leírás a' ~~XXXVII~~  
 S. ar ar 37.

Az Elöljárótolvul.

XXI

Neveresen a' pro, pre pörul, /: rã,  
 re: /

A' Mit ar LII S. Jgyrésé raris, a' Nevel  
 nek változtatása erant, ar Adakozó eserbé:  
 betül Cleferéleje dolgában; ar Nem csak a  
 Közöséges Substantivumokban lehet használ  
 ni, hanem minden jelesebb Hegyek, virek  
Városok és Farrományok neveiben is  
 p. o. vasára, törvényesen lenne a' dar  
 vusba pro torroste; de mivel a' pre Elöl  
 járó elejbe kerül, erre nére aron K  
betü, t betüre fordítatik, és Mou ar K  
pre torroste, nem pedig torroste; re  
Budate, Kanizate, nem pedig Budate Kanizate

Budara, Hanit sara. Pre meribuafse  
kalabra, n jedij Meribuafse. #

#  
Aróban  
midou ar  
a Herdej  
kovi? ak  
kor a va  
=vroh ke,  
vei a  
pre nel,  
=Tullimou  
datuato  
mint p.o.  
Budate  
Buddra

Eher allalmarrasolag a LXXII<sup>ite</sup>  
S. példái bá meg maradnak is változás  
nélkül: a mi frisse ugy jó, és helyes:  
Aróban még is mind ellekes ötet egenlo  
hasonnal, és jó értelme hauggal ig változ  
hatni.

Pre panyefse viare, nem panyefse  
Pro Gonyefse Holdra, nem Gonyefse  
Pro Rátvate Gvire, nem Rátvate  
Pre Givefse kora, nem Givefse  
Pro Dromefse Odfiay ura, n -  
Pre Pchurnyate földre, nem Pchurnyate

~~Atyáx orv~~  
Kavakról

Neveresejen **LXXII**

a ná, és má Kavakról, nem.

Jegyzet ekelemel mind ar irás, mind jedij,  
a körbesied dolgában, hogy akár mi má,  
=dohnak, mitroda idejében allalmar  
:tassa is az ember éren partikulát  
nem,

na' ar Igék melle', mindekor jót üe li.  
p. o. ná xáv, nem megyek; nem érnettem  
Ná Khatilyom; Nem keretnem Ná Ka,  
-mahi; Nem vártam volna, ná ur sar  
=dyom asz; Aróban még is, Mihelyest  
Ar Igé parantsolo Mótba kerül, és éren  
Partikulá Nem, mellije rétetik, ak  
Kor a jellebb említett Protagorika ná,  
álvalváltortatik Má ra; és a pa,  
rantsolo Igék mellett mindenütt a má  
kapnáltatik, Nem jedij a ná. Jgy  
p.o. ezt ne bejélly, így mondom; Má  
vaker! Mert Imperativusban van  
a doloz. Ne loj! Má csós! ne  
sies; Má jedgyon! Ne haragudj  
ma' ruz! Mert mind parantsolo  
to módos példár; arést a ná par  
tikulái ide ar Imperativus melle'  
Joha se frabad tetni, se irásban  
se kimondásban.

III, Romano Lilyben  
pál Grammatikáere Dromeskeró  
szikávi bñáste, Wsándo.

Stigán levelerér  
Melly  
A' Grammatikai Utmutatóhoz  
kejeft, kértáereti őfve.

#  
Jékto lit.

I.

Mro pirano láiso Dádeja!

Má' stándos mánge mikáva bácht,  
tél butere Bersha, Olesz háir mre láise  
Dádesz te dikhet, Scháj pchenav, háj  
Mro jilo, uese uese már dukál esi  
vást're. Ki odova, me kamáhi, te  
Másh kár mre butere, she butere ké  
ribna, scháj Láhi olesz te pativályárel.

Ándro dova, jéketháne  
náshki stándox vásho dugipen,  
Mukela mángé, mro nay pirán eder  
láiso Dád! te me ada cfáveftkero  
Uzslipen náshki kérav; szidgyó,  
-váva uzo mériben, ándro szávoto  
cfivást're pcherde mre jileftár  
te kándel.

Uli hávo, káná náj se



II. der szásztyipen, she náj dugeder  
gysiviben /: xiviben: / Kámáhi; da  
duxene, uli jék náj esáveder esi,  
vájro leperiben /: xiviben: / me  
aisav

O mre gule Náj esávedere  
Dadépkero jilepkero esávo.

Első level.

Azermes jó Atyám!

Nem lénen nekem soha /: xiviben: / több  
esztendőh leforgása alatt, ötet min jő  
Atyámat szemlélni; mondhatom, hogy az  
én fivem, igen igen jó mind örökben.

Ötvennéve, ohajranám, ha  
aren több, és több foglalatosságim között,  
ötet megijvelni mehetnék.

Azomban, együtt nem lehetnék  
a nagy megréség miatt, megfog nekem  
engedni lejjerelemesebb jó Atyám! ha

Özen fiui közelejeget meynem seherem. III.  
fogok iparhodni mind halálig, minde  
nekben sellyes /: xiviben: / mindenkor  
engedelmeskedni.

Hi is Midon Legjobb e,  
= gésveget, és leghojjabb éteset hiván,  
= nek, de egyferrmind egy legkivelt öto  
kös emlékereset is iger nek, maradok

Az en édes  
Atyámnak

Legigazabb  
Fivü Fia.

Dujto lil, háir Mothoviben.

Mro pirano laiso Csáveja!

Lindorx baiktale ada tro lil, hávo  
tu inke Lindaje wro mande bicsádgyal,  
pratyá mange! háir me olep kámlyom  
te ginel, ocloteka avavájk wro te  
róprárel, jeltovár mro, dujtovár  
tro dukálo vorro.

Gysánef /: xiviben: / tuada

Heremes Jo' Fiam!

Megkaptam Heremes éjén azon levele,  
-det, melyet te még a Nyáron hoztam  
kioldottál; bidd meg nekem! valamin  
en azt olvasni kívánom, azonnal ként  
-len voltam megkönyörni, először az én,  
másodszor a te fájdalmas sortodas.

Judod te azt jól, hogy én na-  
-gyon öreg vagyok; innét én tejedet meg  
nem kereshetek; te pedig a te mesze-  
-ség, és közeleje miatt, én hoztam  
nem jöhetsz. Ezzel néve hogy én rajon-  
-ként több könnyhullással hazok, mint  
sem vigasztalást, nem esudálharod.

Ha tehát néked jó egesze-  
-ged vagyok, én örülök; és egyperemind  
hogy tejedet a mindehato Isten öriz-  
-ten, Isten igaz jivembül kérem.

Légy tehát életben, több  
szereplők leforgása alatt! és a te

IV. laise, kaj me avas /: Szom helyett / báre  
schuro; adachar Menashri rus te  
Kodav, tu palu vash tro dugien, the  
tro uslijen, lia mände nashri te sap.

Hiordova, kaj me buser áspá  
ribnajt keresszár te láo, pár rádophya,  
+  
diverkez  
=ke  
=ta, nashaj tu te divinesz.

Te tuke addá hi laiso pap  
-tyijen, me loshancio; the duxene kaj  
te arakel rus ó szavoro kerindofz Seivel,  
olez csaisejiteha Mangar.

Acs addá Lido. pal buse,  
-re berha! the te dadeptar leperin-  
-dofz, olez csivajre prativalyar!  
uli havo tu peherdejiteptar, intee  
uli avrevar kamindofz, ácsav.

Me pizane d'aisijen keriben,  
csavepkero =gero Dad.

Második level, mint Felelet.

VI  
 Anyádro! meyen léher ven, óter Min,  
 denho tífretó! Ki is segid rellyes  
 frivenböl rovábó óhajtván, mara,  
 dol <sup>neked</sup> Herelmes Igazságévó  
 Jó Fiamnah Attyád.

Trito Lil

Pohrála!

Dukáte jileha schunindofz tro ergya,  
 vixen, hář meřfeno Csorijen; zoha tu  
 aránek tuke pefite pitariben, mange  
 paho, the pavore tre Národfke lár,  
 =valeriben Kerdgyafz; pátja mange,  
 Káj tu man odoléha, áhána adéyi  
 márdgyal, Káj me pát ada tu te  
 dihel, úli ná kámio buter mikávi.

Pro dora aís tu ergya,  
 vo odaj, Káj tu pát áháne! Scháj  
 tu te xáneft, Káj me vash oda

VI  
 Feder lohanáhi vixe tro Meriben,  
 hář vixe tro bengafkeru Csorijen.

Odolefke Mang ártur, Skillyon  
 jéhvár pohrál tro bibáchtalo pexiben!  
 Kánde alay, uli mange, the uli tre Náro,  
 =dofke! Má Kér Zian ávcevár mi édfke!  
 póchir tu ofivápre godgyari táne an,  
 =dro tri busi! ávka scháj tu te ávefz,  
 ávefz ávefz pátar parivalyeder Mánush,  
 hávo mi tuke pefite ná Kereha Ergya,  
 =vixen, mi ní káfz ná lixáha vixe  
 Csorijen.

Bořfárin! Muk / Mán  
 =ge! Káj me pát ádále tre bi  
 =devefkeke Kéríbnáfte Loráteder  
 pehendgyom Csorijen. Strák tuť Feder!  
 áis andró pávorefze láiseder! ódeka  
 me áisáv.

Mre biláise  
 pohrálefkero

Láiso Skilla,  
 =ribengéro pohrála

Harmadik level.

Ötlem!

Homorú fiivvel halván a' te roppaságodat  
 Mint a' te gyűlöletes tolvajságodat, melyet  
 te most tulajdon Magadnak fogsz ágor,  
 Nérem pedig, e' Mindennemű Pokosfagó,  
 nah gyatározor fexxetel; hidd el nékem  
 hogy te ezzel engemet annyira meybántor,  
 Tal most, hogy erenul tejed, még látni  
 se kíván lak többé soha is.

Erre kérvé maradj, tegonosz  
 ott, a' hol mostanában vagy! Tudhatod, hogy  
 én erenert inkább örven deznék a' te halál,  
 todon, mint a' te ördögös tolvajságodon.

Eher alkalmartasó lak sebar,  
 Kérlés tejedet, tanult egyfiet a' seprezen,  
 -csélen éfeteden! Fogadj, szót nékem is,  
 és a' te nemre feged nek is! Ne tegy más,  
 -kor kárú fenlincel! járj el te mindenket  
 a' te dolgaidban okosan! Így lehesz

te napról napra beszűlősebb ember, <sup>IX.</sup>  
 a' hi' se tulajdon Magadnak gonofra nem  
 fogsz szerezni, se más a' tolvajtudás,  
 na nem fogsz vezetni.

Borjaj, meg nékem! hogy én  
 Oru ifenelel tetted urán te néked  
 ar igarságos enjebben meymondottan,  
 oltalmára Magadnak gyorsabbau! járj  
 Mindenekben igazabbau! Orul mara,  
 -doh

Néked  
 ropp öfemnek

Igar olcásó  
 szatyád.

Itaxro dil.

Gulo Pchála!

Pizano táiso Handona!

Mothoriba

Gysanindos Me adalaise, lak mro  
 Ergyavo Kériben, hár o Kérdo Lungalo

X Uorixen; ani Ohepke, ani butere ná,  
rodofke ná anél adofhaya; uva jésh  
ada, jék mexreno the dukálo láxvá,  
= Héxiben; Me scháj esavikáne pehenas  
vóka máh dulát Mro Dengápkero Ergya  
vixen, káj me dex kámáhi, ángál právo,  
= xe Polignápkere Mamuskepe se méxel  
pár Khéxé lío mre národofse, te pídgo  
= vel.

Uvá, pro me Angleder ná  
Xánlyon, oda atáneh kumse dulale  
jileka, the jéka efiváptá Lágyáka mre  
csavune Zianéha te sziklyovav. Man  
gás Mro gulo Pehrál, nel muel máh  
= ge! Me priminao pcherda Horáka,  
Káj me ná Héxáva butevix Mihávo er,  
Gjavixen; Uvá kándindof alá právo  
láisenge, the ná játjándof hírápke  
O Mirehptár, máh láisáráva. Ki  
odová áddá, nel gysivel békhá,  
= le, Kámel. Léxéro Pehrál

Edes Dáryám! Egyedik Levél.  
Herelme. Jó Rohonyom!

XI

Felelet

Fudván én aré jót, hogy ar én gouof. He  
= Ahedreud Mmú elkövessé tólvaságy belí  
tettem, sem magán ah, sem a többi Ro,  
= hóyságnah nem Herex vigságy, hanem  
e mellest egy utálatos, éj fájdalmay  
gyaláratos; igazán mohóhatom, ugy  
fáj nékem éren poholbéli gouoflá  
= góm, hogy jobb szeretnéh ar egíh világon  
lévő emberek előtt meghalni, mint  
háza ar én Rohonyimhoz liván kótáin

Azonban ámsi én méy edj  
Nem tudtam, aré most kéntelenítéssel  
fájdalmay sívoel, és egy örökös gyalára  
= szenvedéssel mayam Gulájdóu Káróval  
Meyrambuli; Héxém édes Dáryám  
bocsájon megnéhem! én fogadom  
= ellyes étombúl, hogy többé nem

XII. fogoh temi Lemmi guofsaqor;  
hanem pörfogadvän omindén jámbor  
pivüetth, és kelninek hieli neu ad,  
vün ar ppeureluch lözü, Maya,  
max mey jobbitom. Erre néve tefár  
éllyen pprencsejen!

Hivánnya

az ötte

Pánxto Lil

Guli Daja!

Pingy dárin dorz ada esacitáne, káj  
me lándy useder tekámav, the kámix  
=dofz man náy feder dukál; káj me vajt  
=kár a dugijen, lá ná scháj te ditkav, ná  
frávroen scháj te jativalyárav.  
=de

Pcherda nádgyákú me vjtá,  
=rav, adale báhtálc drev, jehrát o  
rofte me cfumidav lákro vaftr.

Androdová uli inku, kájri XIII  
Aránele Doj nafiváli hi, me prahó kor,  
kor, prál o polji, jál ó vescha, na tro,  
=márite Xál. mangav Mri guli Daja!  
Ner muhel mange! Káj thro cfája,  
=kero esávo kámijen, me ná scháj  
te fritávv; uli áika gysánet ada  
káj mange lábro naszvalijen atáná  
ohilo mériben t'avel!

Vásh oda adda, ner döl  
o Devel láhe feder szákyijen! the  
prál butere berska dugidex gysidgijen.  
Aéjindofz

Mra Dajakero Lahri náy feder  
Csáj.

Ötödik levél

E des Anyám!

Es mervén art jót, hogy én magát

Mindenek közön legjobban szeretem, és szeretvén legfölszebb fájdalom, hogy a' megréség miatt meg nem láthatom, és meg nem tisztelhetem.

Teljes örömmel várom azt a' szeretési napot, a' melyen megcsókolhatom a' kezeit. Aromban még is <sup>amiből magam</sup>

\*  
Légyen is

nában beteges, és pedig egyedül magam a' merőkön s ar érdökön nem bátorított nek menni. Kérem édes Anyám! bocsá' sorn meg nekem! hogy az én leányi bürgö kivánóságomat minden Miatyánom; meg is tudja azt, hogy nekem egész halálom legyen a' maga betegsége.

Erre nérvé tehát, engedjen az Isten magamnak jobb egészséget! és több esztendőh leforgása alatt, hopyabó életem! Maradván

Az Anyámuak Legjobb Leánya

Schorto d'it, hár motha

Mri guli csáje! <sup>=viben.</sup>  
Parikérav o Devlefske, a' kánel buter na'srom Na'sváli. Da' divoha pshenin, =dof, uli ada scháj te vak érav, Káj divoh diverzeftár te avas fedex stáfti, hár angl'eder.

Androdová uli inke me Na tromas láva chutyáha báre but Ani te cháv, ani te srijav; uva csiváks se jék jék csulo, she csulo, rázindof y pshára the duga shilaláftár, andro hávi me a' vávaf práshli buter berzhef =ke

Ki odova áddá! me tut efumidáv Mri guli csáje! Kamin =dof, Káj uli tuki te d'él o Devel csá' csó prá'styijen! Káj me, kánd tut sa' =vá' te dikkel, scháj te csalávav andro beiktalo terdgijfen, stoha a' s'indof

Mrá csájáhen Nag guleder Dáj.

Hatodik levélÉdes Leányom! mint Felelet

Háldat adok az Istennek, most már  
nem vagyok beteges, sőt úgy szolván  
még az is monshatom, hogy Nagyról nagyra  
jobbán egészséges vagyok mint az előttem  
voltam. Mindarouálta még is, nem  
bátor hódolom jó ítéljél nagyon sokat  
se enni, se inni; hanem Amidenkor egy  
egy keveset, és keveset; Kettegyvén a Néhéz  
és kopras hídelyleléstül, a melyben  
ferudnem, több estendőh leforgásáig.

Ezen okra nérvé tehát, én teye  
-det csokollak édes Leányom! ohajtván  
hogy néked is engedjen az Isten jó e-  
géséget! hogy én a Midon elfogyok  
Memi meglátogatni, jó eszérenesé;  
állapotban találhassalak! Mellyel  
Maradván, vagyok

Néked  
Leányomnak

Legédesebb  
Annyá.

Estato Lit.

Morze!

The kamahi te Lané, Kána? the  
Káj avela Fodsz, pól adále Goneye  
Andro amaro páshalo? Te sehungál  
Váreláptár, mángáv tus, Odoleha Báv  
Vra mánde! Káj avka amen Fodij  
te seháj gysáft dugyene <sup>inle</sup> pól o jékse  
diveréfte, az o vareháve thánefte, vást  
o báredere bi dáralignáft. Me mxe  
gyáptenova, tu tre Khux enxa!

Te tu aveha lia Mánd  
seháj avel, káj me tusár Khinava tre  
Kuxen, the pále áni ná ndavaáv  
xe, áni ná gysáira odgyáder.

Odolefte áddá Fridgyov adáj the  
odij te pemevel andro hávegyávefteave  
-la Fodsz? te tu ada seháj gysáneka  
je ada jelyien uli mángaveuli fálu  
Kereha varehávo doviníten, Odoleha  
aefáv  
Tró Nay Feder máf.



Hetedik Levél

Pajtás!

Alexemén tudni mily? és hol fog lenni  
mi város <sup>Cherholndyban</sup>, a mi terüle-  
tünkben? Ha hallottad valahová, kérek  
tegyed, jöj horra ar onnal! hogy ugy  
Mind a ketten egyutt elmehezünk, meg  
arou ar első napon, egy bizonyos helyig  
a Nagyobb bátoraság kedvéért! En arén  
lovaimmal te a te szívaiddal!

Ha se horra el fog jönni, meg  
szereink hoz én se töléd meg fogok venni, a  
szívaiddal, és a fougere, se nem fogok be-  
vesni mást, se nem fogok odább járni.

Erre kérem tehát, siess ahár itte  
ahár ott leiderős kedni, hogy melyik faku-  
: baw fogtarrani város? ha se er, meg tud  
: patod, aron esem nékem is, magadnak  
is fogj valami nyereséget jelerem.

Ével Maradok

a se

Legjobb Barárod

Ontáro Lil.

Mrs Gulo Malá!

Mosha  
-riben

Kia mañde bicádo ro bil, pre lo ius  
vái lindofu, odoleha jehueslom páro  
se prom fudásoár, se národofráár, káj  
ávelafz ántro amaro páskáló fofsz?  
vaj anglider, vaj galider? uva ná  
gyfaniindoz, miko varefo esácsigen  
te jeheneb; ima! ákánél adda, me  
fuke pre xániben se pre chalyo riben  
dáv, káj pát ada eson, ná jeháj amen  
wifárafz nihávo fofsz; odoleha adda  
ali páleder thulyár pre kuxen, káj  
arika buser dobiniben se jeháj lefz!  
ais pápro, Hamás

Fro

Nagyfa'seder  
Mál.

Nyolczadik Levél  
Édes Pajtáson!

Felder

Hovran' usafiroti levedes, tegnap  
 Clon' esve meq kapvan, aronnal leidet  
 : ten mindet frou fedrot' es ofmen' ro  
 : kony sol, kol leme a mi taj' et unlaban  
 vas ar, vagg ebbe, vagg utobb? kanen  
 Nem tudvan fenli, valami bironyos car  
 Mondani; ime! most has sudrodra, e' e'  
 tejedre adom, hogy Erer kolnap alati nem  
 varhasunk semmi nemu' vasars. Imet  
 Achi tovabb ij kizlato a csi raidas  
 hogy ugy tobbe nyeresget kapjak!  
 Megy egy egyben! hivanon

Amir  
 ee Legigazabol Bara  
 En nyuto lil

Mrro pirano laiso csaveja!  
 Schunindofz tro andro ofortigen, the Nasvati  
 -fen frandofz terdogyien, te bar ada na'  
 gyjanav te tyfengarav, vash o' mro ofajuno

Wortigen; da uli inke tut laise alaveha  
 te ikereel ur' o' meriben, me napobiforain.  
 Ki odova adda, wawe jileka  
 : tut me majav, Stidgyov tu divest divestepas  
 : Stavro ergyavijen te praskral! avrifande  
 : prako andro favore tharekse ofivafre la'  
 : = do te kereel, avka jal me alavenge jehi  
 : = rindof, idwe usareka tube, jekafja,  
 : esuna bacht, the varehavo gerizen.

Haji adda favoro kerin  
 : dor Devel, havo ditkel Haktero kaptero  
 : jilo, uli ditkel leftrero laiso keriben,  
 : olef bi paryakero Na mikel; jeder ti  
 : adda tube the Devel, the tro bachtalyi  
 : : pen Angal tra jah te ikereel, uli andro  
 : : Nafvavijien lile andro ofortigen,  
 : : has ergyavijen te rodel. Kanindof  
 : : adda oda kaj ada mange hi ndy baxe  
 : : der vadofnya, mangav tus, Kan de  
 : : alav favorenge, avka aralindof  
 : : tus favore ergyavijnaftrav, the ago

XXII. Qindop tro gysiviben, schaj tu se za  
kef. pravo bachrahjen, upre profupjal  
tu kerdo. Cis ando lauso fraprijen  
u o buse berpa!

Fuhe kamel To pirano Pad.

Hitenredih levél Hedves Jo Fiam!

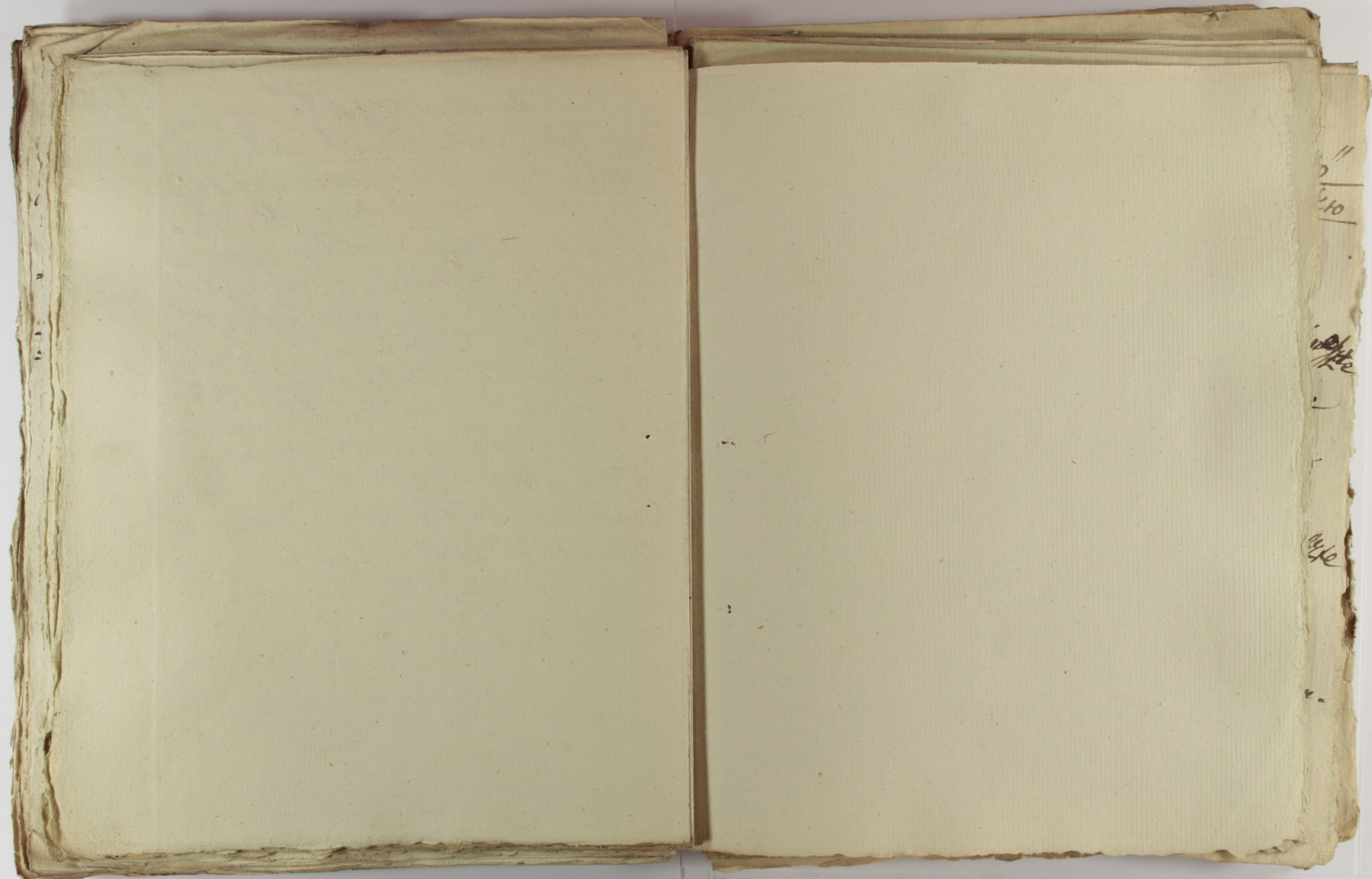
Halvan asi mind beregysiben, mind  
beregysiben lev sorodal, ambar az  
Mey new tudom is lonny ettemi, a  
mayam tulajdon legeny seje miati; de  
Mey is jo tanatjal teved tajlalmi mind  
kalaly, ett el new fogok feljikeru.

Ere nir ve tehaz igar fivvel  
kerlek, a parhody napon lenz minden  
nyppas kerulne! Ellenben jediz min  
denuss Minden jo Mey semu! Jo aren  
tanaisom mellete jarvan, mebban var  
kassz mayad nah jo perenezes, es

XXIII  
agor boldogsagor; <sup>tehar</sup> mevel ara minden  
-haro offen, a ki laza hinek hinet a  
fivvel, laza is ar o tettei, art keze,  
-len. nelkul Nem hadja; jobb sehaz ar  
offen, es a mayad boldogsagor fre  
meid eton vifetned, a beregysiben i  
a beregysiben is, mint a gono fragor  
keresned. Tudvan sehaz art kogy  
er neken legnyagobb oromen, lez les  
engedelmethez mindenkul! igy oriz  
-ven mayad ar mind a gono frakul  
es ar etede el vezer ven, Mey talalka,  
-tod ara boldogsagor, a melly re re,  
remettel. Legy jo eyejeben pra,  
moyabb effendohig, hivanyu

Reked

A te kedog stypad.



#.

IV, *hová chárno váheri ben,*  
*hávo*

*szávozó Mamuk Scháj te kérel*  
*Andro ferepte, jóal Khinibnápte*  
*the Vitkinibnápte, Kána Kaniel*  
*uli jrepte, uli árrepte, láisa*  
*bácht, te rodet.*

*H at rövid Beszélgetés,*

*Minden ember <sup>mellyet</sup> meg sehet a' vá's árban*  
*az adás és vesés mellett akkor, a' midon*  
*Magának is, másnak is seiván, jó*  
*Prexencsét keresni.*

Vásári Befeljesés I.  
Fozokero Vákeriben.

Elő  
Jékro

Ötlem! Pehráló!  
Kinek hívnak Péged? Kápkre sus Arkáren?  
Péternek. Petroszke  
Itten laksz helyben? Adáj befeljesándro thánstke  
Mem. ná.  
Miyoda faluból való Andrál fravegávefse  
vagy? Szál su?  
Szigeri Faluból Andrál szigersefse  
Hová mensz? Hia gyfse?  
Kamizsára, Váfarra. Pref Kamizsára, pro Fozokse  
Mit vezel ott? Szó Khinek odój  
Egy lovas Jéke gráfték.  
— Silós — fuzest.  
Cs két perese lovas. The dij kále gráfték.  
Pali! Pavlóna!  
Te is megjörrel? Uli su avtyál?  
Mit árulsz? Szó bikkinef?

II. Egy Monyafu, és kei Deke Kurdeks,  
 Fejex Gifaidai. the duj járne Khuren  
 A Felesegen fudix Mri Romni pako  
 Egy tehene Deka Gurunya.  
 Mire taxrod á te Upre profete ikésof  
 fejex Gifaidai? tre járne Khuren  
 Két szár tizen öt Upre duj shel  
 forintza dehu pangys from ná  
 Kivót vetté öhet? Káptár Khingyok  
 A Földes Uransul Olen? je.  
 venem O pchur ~~ja~~ lere  
 Hogy alaxod elámi? Ráptár Khingyom  
 Utolsó ára lépén Szár kámepe te bik  
 = hinesh?  
 Agorálo áhor  
 aveta.  
 A háromfrár neyyi O trin shel, shtár  
 = ven forins = vár dehu from nája.  
 Ne taxrod olly Má' ikér ávka  
 drágán! Kucse!

III.

Minikogy nagy á Káji báro hi o  
 drágaság Kucsijen.  
 En is kénselen vagoh Uli me humre  
 á drágá vájra tartani. upre Kucsi máfite  
 te ikésof  
 Kérlek Széjen, add Mángáos rus shuláre  
 oltsobb an! de láfson eder  
 Nincs most olly olso, Náhi ahánel átyi ráptár  
 = saj hogy oda adhatyam. = nyijen, Káj me  
 scháj te dáos avka.  
 Hány efréndös á Kityi berfshetkero  
 Monyafod? hi tro Kuxdo?  
 Három efréndös. Irin berfshetkero hi.  
 Axután Pale.  
 Hány efréndös dech Kityi berfshengere  
 á voris Gifaidai? frán tre tole Kuxen?  
 És fejex lovaid? The járne grafse?  
 A Gifaidaim 2. efrén Mre Kuxenfrán duj  
 = döfch berfshengere  
 A Lovaim fudin Mre grafse paló  
 7. efréndös ch. éftaberfshengere frán.

IV. No mond Meg igazán No jehén csagi  
 Hogy fogod adni nekem? = kane, kisiyi  
 Uss fel velem! deha mange?  
 Csálav upre mantka  
 Hat cserelly meg! Hat paruv!  
 Nem urkerék fel Na schaj te falá,  
 se nem tserékerek. = vas, ami na schaj  
 te paruvav.  
 Jó egejeje! Láiso! Lássyijen!

Második Beszélgetés  
 Dujto Vákeriben

Jóska! Gosheja!  
 Mi almodnál ebben Szó dillyal fruno  
 arejfrakában? ádgya ráti?  
 Lesse jó vásárod? Avelali láiso forog  
 Mikor érteztél ide? Kana ájlyal?  
 Meg delelött Inke ángal delepse  
 Kivel? Háhá?  
 A mátyámmal e; o pchráteha the  
 á nenémmel y jehenyáha

Lattál e bironyos Dilly al li vareháve  
 frép lovakat? Jhukáre gráskén?  
 Még nem lattam. Inke ná dillyon.  
 Igar hogy én talál, Ehi lauso, kaj me  
 tam egy pár szepőreger rállyon jék páro  
 Demindá leccó Jhukáre pschure.  
 val. Uva szoduj korro hi.  
 A Magadei nem ad, Pefkere ná bi thine,  
 nád el? = háhi?  
 nem tudom. Na gyfanav.  
 Jól meg nérd! Lause dik!  
 Mellyivel nagyobbak Szave från báreder  
 ei koprabbak? she dugeder?  
 A' tieid e? vagy Ire li? vaj  
 az enyimek? mre li?  
 A' te lovaid egyjé, Ire gráste från fráp  
 = gejettek hanem ró, = teder, uva från chár  
 = videbbek = neder.  
 A' Z én lovaim pedig, Mre gráste páho  
 nagyobbak, kőrebe från uli báreder, uli  
 = belij. = tchuleder.



VI Ugy gondolom hogy *Avka Mishlinas*  
az a lo sánta is, val *Kaj ada grafsa*  
is *uli lang hi, uli*  
En pedig nem akarok *Korco hi.*  
le tfunya se hibas *Me pako na ka*  
lovat venni. *mas te khinas,*  
*ami xungale, ami g.*

Futtasd meg azt *- ane kere grafsa*  
a Hei fekete lo, *De te praftal ole*  
vas! *dij kale grafsen.*

Fogd be a ket *De andre ole dij*  
fiatal csikot! *Terne kuzen.*  
Tudnak e tebejen *Xanen li stik*  
szaladni? *te praftan?*

Kerd meg egyet *Dik elugysene*  
- mind, melyik fogat *stavo hi bidan,*  
- lan a fetto kozul? *= de kero o dujen,*  
En esmerem o ket *= dar!*  
de se egyik se a ma *Me prinxarav*  
- sil nem fogatlan *olen,*  
Da am jek, ami *aver nahi bidandep,*  
*= kero.*

Tudod e? *Hogy mas kocy meg*  
csalt engem egy *ven szigan.*

Utobb elsem is *rudtam oher adni*  
Kilovai e? *Ki lovai e? eke?*

A komame! *Etegy! Kertek*  
Etegy! *eregy!*

Keresd egy szep *Kantzar!*  
Kantzar! *Fogoh valami 4. forin*  
borra valok adni.

Haza alarnék még *ma menni.*

Kertek kerded *mindenertul!*

Meg az Urahtuly, *a parafrotetul is.*

Xanen li? VII.

Kaj me uli arrevas *csordgyasz jek*  
csordgyasz jek *pehuo Rom.*

Paleder na xanlon *olen, ni te bikhinel.*  
olen, ni te bikhinel. *Hapkeron an adale*  
graftse?

Mre kirvekeron xan. *Xa! mangav!*  
Xa! mangav! *Xa!*

Rode jekastukai *= ra grafsnya!*  
= ra grafsnya! *Dava tute valapo*  
Dava tute valapo *sttar from najen jeb,*  
sttar from najen jeb, *= naptkere*

Me kamahi khere *te sal, inke adadiref*  
te sal, inke adadiref *Mangao pchues!*  
Mangao pchues! *Szavozendar*

Inke, uli o Raendar *uli o gaxendar*  
uli o Raendar *uli o gaxendar*

VIII. Ha l'attak e vala Te diklyám li?  
= hol egy pár díve' avrete jék páro  
Kette méltó fiatal ájáríbnapp kere  
lovat. Férne grápsen.

Az után jöjj Szóram! Pále av uxa  
mánde!

Egyél igyál velem! Chá! pij mantra

Minthogy sohas Käjri bus pehiz  
járól ide = gyaf ádjáj odj.  
oda

Ugy se kezdertem Uhi ná pehukélon  
még anke

Ettét e? ittal e Chályál li? Pil  
mai napon? = jál li adadivez?

Előherz velem Scháj tute xáfr  
ha akarz mantra, te su

Gel is ülherz á Uhi Kámep  
Korsinra! Uhi scháj ru te

Her madik bejelgetés  
verda.

Tritó Vákeriben Já

János! Janusheja!  
Láttad e a Péternek Diklyál li Petrofz  
az ajját? = keró Dádejs?  
Látiam. Diélyon.

Hová mére? Kira xáláfr?  
Az ó' Nényéhez. Uro leptera Pihenyáte

Messe van e? Iki li dur?  
Híntsen nagyon Há ne báze dur.  
Messe

Jog e jónni mostauá' Avepa li alaneh  
= ban?

Ugy tessék nékem Mänge hiszuro  
most jön éhána' avcl.

Akarna e vala, Kámláhi válepro  
= mit venni? te kthinél?  
Nem tudom Na xánas.

Há is néked fogále Hát tute ptu,  
jó prezene? = kthineli lása Báeb.

Egy keveje. Gek xáloga

Kérlek tejed Mángas rut  
mond meg nékem! pehen te mänge!

X. Kie era tsuma Kápkero hi ada  
 lo' ? Lungalo grápa?  
 Az Engim O' mrefkero.  
 Nem tudnád Na xanelahi ko  
 Ki birja est a ikérel ada fofa?  
 Vajár?  
 Egy Falusi Ur. Jék Gávefkeero  
 És annak Battyá Raj The lefkeo  
 annak nénye. Pehral, lefkeo  
 Pehen.  
 Ki ar elő a három ko hi xido' o'  
 közül? tin endár.  
 Maga az a poyiáj Horhorig Rami.  
 Hová menz se mo? Kia xápa tu áhá  
 Sohorife megek. = nek?  
 Vagy mi keresel? Na xáv ni' eathar  
 Egy Embert Vajró rodep?  
 Ki ar? Jék Mánushep  
 A Jager. Ko hi ada?  
 Miért hivánod O' veshengero  
 Keresni? ropke kamefke  
 rodep?

XI.

A' Földes Uram mon,, Mro jehwonyake,  
 dotta ro Raj jehendgyaf  
 Hogy kiáltsau ide Káj se vicinaw  
 öet. ! adorde olep!  
 A' Dognárral együtt. O' verdengéreha  
 duxene.  
 Mit befelel az Iro vakéren o'  
 emberel? gaxe?  
 Mi újságok mon,, Iro névjen  
 danak? pshenen?  
 Hallottad e se? Schundgyál li tu?  
 Egy kevesé értem. Jék csulo Chálilyom.  
 Mi módol a Iroha?  
 A' 80. esrendös Uli o' schtarvár bish  
 apus is meyerhe,, beshepkero Dádoro  
 zett divlyaf.  
 És annak a legöre The o' lefkeo Nagy  
 . gebó fia jehuxeder csavo.  
 Minn egy nagy lo' Hár jék báro Jytheera  
 tiffas  
 Cs lo' kereskedő The grápkengero.

XII. Ezek mondják Adalán jehenen.  
 Hogy aréjel ellopta Káj adgyá ráti  
 valáli vaxeko eferdgyafi  
 A' Gardá lován. Ogorek keregráftan  
 Meglehet e? Schájli te ável?  
 Hogy hidgyek aról Káj me jatyáv  
 nahar emberett? odole mánu,  
 Heherren : schenge  
 A' Zonban, hu én pcházé.  
 tudnám Androdová, te  
 Mi fog néleu Me Xánáti.  
 fireni ar az Szó jogyineha  
 ember. mänge ada  
 E' megkereset, Me scháj te daki  
 nem magam is. te rodel, uli kor  
 Nagy Kár - koró.  
 Arerá beülvél Báro Lian.  
 Embereit. Vásh odole pati,  
 válye mánu pefte

XIII.  
 Negyedil Deskelgetés.  
 Teháro Vakeriben.

Péter! Petrona!  
 Kerlek tégedet fejen. Mangio tut schukáre  
 Jöj egy kevesé hozzá! A' Zalogare  
 Minet? mán de!  
 Holnap reggel elfogunk Szópté?  
 memi a tájára. amen Xálaha pro  
 Kivel? jorofte  
 Arén bátyámmal O' mre scháléhá  
 és te veled. the tuha.  
 Erre nére tehát Hi odová addá  
 Most egyél és igyál Akána chá! the pij!  
 velem! Manexa.  
 Arután Maradgy Pále t'áeshel hi  
 Nálunk! amende!  
 Szerelmes Bátyám! Pizano Pchála!  
 Botfaj me nélem! Botfajin mänge!  
 Nem Maradharob Me ná scháj te ájáv  
 itt ádj

XIV No nemenny Ho magysa mitashar

<sup>sohova!</sup>  
Valamis aharoh dol, Valero kamars te dar  
<sup>gorzatiu vele</sup> te kexel ruha.

Hugodj le a mi Slov hi amare  
Harun knol! Kereke!

Akar a roban Vajandro kher  
a ruhaim korota Mashtar mxe gada  
Akar az ftalloban Vajandro Itali

a frena hegyen Upre gre kharate.  
Er, batyaim! Meg nem Ada, mo Dehrat,  
<sup>efherit</sup> na schaj se avel.

Ugy sem megyek en Ami avta me na  
el a vasarra. gysara preforofz  
Miert? Stofke?

Mert mint nezem Hajri na ne mange  
<sup>penzem.</sup> lovo.

Fogol en adni neked Me davi tuke  
ha kell te pekai

Megleket harayfrol Schaj te avel, rusheg  
te valahize tu upre kaffe.

En' senhire se harayfrol Me na ruskar <sup>XV</sup>  
Upre m'akte

No has fogadj szot! No' adda kande  
Senli se fog ott meg Nihó na' mara  
Kuceni tega. - vela tust adaj  
alav!

Uy furtod mayadas Arka iker tus  
3 Kertekar feneret mangar vish o' Devel

Mint emberseges ember Har jati valyo manugh  
Nem mint egy gyuss ment. Na hat jek m' usz  
Menjen fien! vospas A' akel Devel  
Ki vanmi Mirech tekamel.

Ha a doloz ug van. Te y kovu szo hi  
E: ejet elon el fogunk The angel jearsh  
menni va barra vai gysaha amen pro  
gorofz

Ugy ita fogoh halni ma A' ita provva adaj  
Mert holnap deluxuun Kajri taha pale de  
adadivef

En' jai aharnek vagui Me kamahi Kasse  
te csinel.

XVI  
 Akutan jedig boot Pale pako, me ro,  
 fogoh keresui :dava mol.  
 Nyerefigre Pre do biniben  
 Ha eren keresener Je ada mo mangifen  
 me fogoh lenni Badyam Keraveta Pehrála  
 Ugy en is me fogoh Avka uli me  
 Maradni Aisava  
 No most disereu No ahana <sup>awaya</sup>  
 are akur atodas =Tav tro kamipen.  
 Mer en félneh ma, Káji me dáxahi  
 gam menni Kororo te xal.  
 A merokón és er, Prekál o' polji  
 dóhón keresui the o' verha.  
 Jgy jedig bárrabb Avoka pako bá,  
 fogoh lenni =triveder avavá.  
 Jóbb jót is vásha, Uli buter láiso  
 tot Schaj me uzfaraw  
 Ha igt jobban me Je avka feder man  
 emese engem Joxin xarez  
 Jobb fivrel is fogoh Uli sedere jileha  
 porám fienu. Jridgyoha tia mande

XVII  
 Otödik Befelgeres  
 Panxto / pangyfo: / Va,  
 =keriben.  
 No Musayun h kala No Mikavasz  
 ad aft ar gkenneh! Parikeriben o' Dev lefte  
 Hgy mi veyere Haj amen gre agos  
 it leherink adiy shaj te avaf.  
 Eggh envel aron fo, Pehexda Foxaha ada  
 got lenni. Kerava.  
 Hgy sohas elis Haj me schaj uli but  
 Vad kassah! te bikhinav.  
 De soh prej cfilio, Da uli but shukare  
 Kari kereshech! Kuxen te rodav.  
 Mer del wan ne, Káji pale delofre  
 kem igen lell fienu mange pekál bare  
 Jónapoz ösen te fudgyovel.  
 Annal! Laiso diver Pehrála  
 Adgyon gheu ma, Antona!  
 ganah is! Dé' Devel uli o'lefte!  
 Miton jón el? Hana avyal?

Meg tegnap elon  
Hivel?

A Falubeli emberet  
= kel

"Külön hogy jó egész"  
= segben lát lak

Mivel hallottam  
hogy egy két napok elon  
felüvöl

Van e drágafaj?  
Nintsen

Lehet Vargár találni

Láttam együtt  
Héa és id

Kivánok hozzá jó  
perenceset

Sietek eserni  
memmi.

Inke preke ics  
Káhá?

O Gáveplere Gá,  
= gy sendora.

Loshánáv, kaj ándro  
lácsó prástyisen tuk  
dikav.

Kajri skundgyom  
Kaj angál jete duj  
diverpende avá váz  
práshló.

Szili kucsisen.  
ná ne.

Schajli Morryen,  
= geresz te rakel.

Medillyom dugyene  
uli duj.

Mekamáv hi oda  
lácsi bácht.

Me pridgyovav te pa  
= kuvav te xál!

Hát maga  
Bát yam!

Hol jár?  
Meyleker el is  
felajrtie

Miern jörünb  
Ami

Eri nem felyer,  
= tem el

Hanem elvepretted  
a penzemer.

Hány forintot?  
Héven örör

Ej nebuslahodjunt!  
Ha egyper a mey  
efet karon new

Komjebirker av  
Ember.

Mennyünk a Mehá  
= vishoz!

Együnk ott egy falati  
Malare huff!

Hát jóv  
Pchrála!

Kaj prehivel?  
Schaj te avd, uli jo,  
= bift terdgyaszt!  
Kloftee geljam  
amen.

Me ná jobiprer,  
= dgyom

Uvá náshádgom  
Mro lovo.

Kiryi Monnájen?  
Eftavár desh the jangys.

Ej ná bristinázt amen!  
Je jekvár, phral ó péle

Kianerte, mánuh  
ná schaj te lokázel.

Gysázt kiá Másten,  
= gereszte!

Cházt odoj jek Kotes  
Bálicsho!

XX. Gyunk e' korso' Pijaf' jek Koro  
 jo bors' lausi mol.  
 Axutau a' Lovasai, Palto andro  
 =ba menven Graptep' kero gyfan'  
 En' is fogou ~~te~~ Uli me' ~~te~~ ~~te~~ ~~te~~  
~~te~~ Keresetmi. te rodel  
 Ar elvepa' puzi. Leptero nashado lora  
 Axon ban meg is. Androdova uli ente  
 Felejven a' karat. Pobipierindje o' ~~te~~  
 Mondja meg a' livau. Hel pehenel lefte'  
 =lagas! = ro kamipen!  
 Mit aliatna Szo kamlahi te  
 demmi? khinel  
 Mit tserelui? Szo te paruwel?  
 Mit kivanna el Szo kamlahi te bilhi  
 admi? =nel?  
 Es' mi karahaj.. The szo khere te  
 =tani? =radel?  
 A' mibeu lehe fogoh Andro propse schaj  
 Konny eb' feger admi t'avel, Lotipen  
 dava.

Isten hozott Koma! Devel sur angyas Kirveja!  
 Mit igemel erer. Szó priminehahi  
 ar egy jar tfiloer. vash odajeparo  
 Valami 200. ftor. Huto  
 Vaxepo dujshel  
 Eren ar aron meg. Pral adale ahocque  
 nem adharou. inke nashaj tedav.  
 Hancu ka se febbe. Uva, te tushukare,  
 E' jobbas talals. dex, the fider ~~te~~ ~~te~~  
 A' te farudagudas. Szó tyhi nyeviben  
 meg fogom fi' remi. gotyinarva.  
 Kerd meg ereler! Dik slengen  
 Mellyik par jobb? Szavo paro hi feder a  
 ——— sa'ntabb? ——— ——— bangeder?  
 ——— varabb? ——— ——— korredel?  
 ——— tsunyabb ——— ——— gyfingatedel?  
 ——— rovidebb ——— ——— char neder?  
 ——— alabb vali ——— ——— poraneder?  
 ——— fereiebb ——— ——— kaleder?  
 ——— vorosabb ——— ——— toledern  
 ——— fejeiebb ——— ——— parneder?



XXII.

Fiat allabb

-

-

-Téxneber

Okossabb

-

-

-Gogyáveleder

Hoppabb

-

-

-Dugeder.

Egye egyebb

-

-

-fráfruder

Prebb

-

-

-shuláreder

Nagyobb

-

-

-báreder?

Keisebb

-

-

-tyéneber.

Mondom ereket jot

ti nerred!

Pchenas odolen

lause avri diti!

Mert ha meg fogj

szalni

Te tu Chochave,

-ha man.

En is térd meg fogj

talá vltui.

Uli me csivendá,

=vá sut.

Hülömben

Avricfände

Ha röbbe fogj od,

=goxui mellettem.

Te buser busike

=réha pálmándé.

Jobb jenzed ij fogj

Ummi néked

Uli buser love

tutke avena.

XXIII

Kérlek Koma!

Mángar kiveja!

Legyha jó ember! Acs' addá tájso mányk!

En is jó lepek Uli me táiso aváva

Eloföri tterédel, Uli jékrovarpa,  
a' Kantámas. -tut meá graftnyá!

Arusan végy karom Pále khin trize  
pás öze fejérlo, páre pichure párne  
vakar. graszen!

Jgy vejeere örommel Arka pre ágos  
N meherünk kara xadoftjáhá Schaj

a'men khéere te gysáft

Hatodik Beszéd

Thovto Vakériben

A beszes vén apa  
tamija azö fiatal  
gyermekét

O nákváló pchuro  
Dád, kitelárel  
pepke terne csávep

Kerekes jó Fiam! Piráno láiso csaveja!

XXIV. Lat van se ar. Dykhindop tu ada:

Stoy en fölötte be,, Kaj me nay uceder  
= sey vasyok Naf valo Rom.

De kü lömben is, Uva uli arricände  
Mini Nagyon örey Har bare jehuro

Hözzerek söbb ep,, Mafhtar Tumende  
= tendö hignem leker Uzo buser berka  
na' schaj te arav.

Ha ar en livväsägom Je pal mo ka,  
= frezent hivänöz te = mizen kamepz uli  
is järni tu te gyfäsz.

Ha engem most is, Je man, uli aka  
= minis elöb igaran = na här angteder  
livväsfe tífrelui cfäise kamepz te  
parivalyärepi

El tölem jö lech, The mändar laifa  
= kel ezen a földön vödgyäha, pchräl  
El marad ni adgya shuvnyate, te  
= aishovepi.

Herlek tege Mangas fut.

Jarj ar en ranäsfon Pchir pal mre  
= frezent! Alavenge!

Vedo sellyes jö pivü,, V' e pcherde läge  
= seggel jileha

A mi mouboh Ho me jehenav.

Faxsad fremo Her ängal trä jah  
= elon

A mire oltarlah Ugre kavo tu fülyä,  
= kavo.

Minis Nagyobb örömen Häne mänge bareder  
= De nemij leker Da uli näpkajt'ävel  
= vadofya

Minis fajdal mayabb Häne mänge dukaleder  
= Afsägom, denem Istárofsya, da uli  
is leker. näschaj t'ävel.

Mintha larom äte Har te dihav  
= voffkasägodar tro engavipen.

Erte nève Hi odova.

Mem mafers, hanen Häne vash äv...  
= a' minderkható gfe vash vpravoro kerin,  
= nert = dopz devlepe

Es' a' magad bolDOG

-laghies ker' leh

Jpar hocj mind' eus  
jot renni!

Tanully mind' eus  
Naprul napra iga,  
Yabb Lemu!

Fragadj' s'ot  
Mind' eneth

Ug var' hasi re jo  
J' frenesier

Es' igar bolDOG  
J' cigoz

Er' le nerve  
Ha se bepe'ls

bepe'ls, thofau!  
Ha se dolgorot

dolgor' igarau!  
Ne had' ma' sta

soha ate dolgodat!

The wash tro <sup>pe'rk</sup>

ro gerijen mangau

Kidgyou favoro  
laise se ker'el.

Milhou epivapre  
diver' diver' eprer  
c'aspeder teavel.

Kande alav  
Ma'vorenge!

Avha schaj tu se  
ur'arep' laisa

3' e'ch.  
The c'as'o gerijen

Adoleptar  
Te tu **Uakerep**

valer' godgar' Kane  
Te tu **butikerep**

ker' c'as'f' Kane!  
Ma' muk upre av,

repre milava tu  
buti!

Jenlus meyne

ufolly!

Jenlus vopra se  
ingerelly!

A' Mas kibajar  
Jel'isod' el!

A' Mayad faj' dalmir  
ped' viseld jo  
firvett!

A' vopras ne dirjen  
soha!

A' jos ne gyillod  
A' sin lodohet ne

nyom ergard!

Jegy jos a' frege,  
nyelhet

Er' ar, ede' Fiam  
er! a' mire teju

tanizani alaxlak

Ma' Laxar

mi'cafe!

Kilaf' vpre ergau,  
vignapre ma' liker!

Avrephero Lian  
probijer!

Tri dug pado  
ligysa laise jileha

O Ergyavo ma'  
alzar mi'ava!

O Lacsijen ma mer  
Jetin!

O Naprvale ma'  
Jum in!

Ker' laiso o  
csorcoz enora!

Ada hi mro gulo  
c'avo oda! upre jof,

=te rut kamav se  
firilyaxar.

Haysvan Haminelepe  
 Hogy soha ne loj! Kaj ma efor nita  
 Saha kar ne segy! Mikava zian ~~ma~~  
 ma'ker!  
 Grentelen ne legy! Didévlékero ma  
 des!  
 Hanem! Uva!  
 A' mi fufi bogy Iko kanepe, kaj me  
 en' dixerem, ap' <sup>arsárdgyon</sup> oda uti  
 te is dixeró. <sup>tu arsarde!</sup>  
 A' mi venen <sup>andzo csáeripágye</sup> Andro pofse me  
 dzerih, se is ab, <sup>loshánávaf, uli</sup>  
 ban onewere! <sup>tu loshan!</sup>  
 A' mi pedig utal, Iko paho melax  
 . saw, se i utaljas <sup>vakérdgyon, uli</sup>  
 Ugy fogy taláhu <sup>tu laxvakés!</sup>  
 Ulli boldogfágy <sup>avka rodeha so,</sup>  
 Hta sehas se <sup>clgyáhero gérípen.</sup>  
 Eréknek engedél <sup>Te adclá tu odolen</sup>  
 mefcedni fogy <sup>=ge kándeha</sup>

En' is könnyebben Uli me láftneber  
 meg haloh, Merava  
 Te is boldogabb Uli tu báchrále  
 lékep =der aveha.  
 Hta pedig creker Te paho odolen  
 meg vesed cfiverdeha  
 Om magadnak Tuke poptee  
 tepef kar Hercha zian  
 Elly <sup>ehét</sup> soh esrendöly! Gyfiv ádda but  
 bershenge!  
 Legy egyjeje, des pápso  
 mindenk! cfivápre!  
 Es' Hird magadas The aral  
 Minden goudpaul tut frávore  
 zianektis!  
 \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_

#

Mutató

Tabla ✓

---

#. i. Lap.  
Mutató Tábla  
Elojáró  
"béveretö" Ertekezések.

i Szakasz.

A' Szigán Szavaknál helyes olva,  
= Sásokról, Kimondásokról, és írásokról. 3.

i. s.

A' Szigán Nyelvé Betűinek  
Számáról. - 3.

ii. s.

A' Szigán Nyelvé Betűinek  
világosító Példáiról. - 4.

iii. s.

A' Szavaknál írásáról. - 5.

iv. s.

A' Szavaknál Kimondásáról. 6.

v. s.

Mémiely Szavak tulajdon  
= Ságirol. - 7.

Lap. ii.  
9.

Második Szakasz  
a' Nevekről

VI S.

Mind a' Magában, mind a' Másból,  
= érthetőkről.

9.

VII S.

A' Férfi, és a' sponyi Nem Jelének  
megkülönböztetése Kijelöléséről.

9.

VIII S.

Nemely Nem' külömböző  
formákról

11.

IX S.

A' Májaléshetők Nembeli  
formájokról.

12.

X S.

A' Részesülők /: Participij és  
megkicsinyített Szavak, /: Diminutiva  
formáiról.

13.

Első Rész

A' Nevekről  
Es azok Ejtegetéséről, /: Decli,  
= Natiótul. /

III

Lap.  
14.

I Szakasz

A' Magában érthetőkről  
XI. S.

Az Ejtegetésnek I<sup>o</sup> Formá,  
= járól.

14.

XII. S.

Az I<sup>o</sup> Ejtegetésnek Férfi nemre  
szolgáló példája.

15.

I Jegyzés

15.

II —

16.

III —

17.

IV —

18.

V —

—

VI —

19.

VII —

20.

Ejtegetésbeli gyakorlat

I. a' nevére esetre néve  
II a' nemre — —

22

Lap.	iv.	III az adalozó eserre névre
23.		IV a' vadolo eserre névre
24.		V a' szölitő eserre —
25.		VI a' Ragadozó eserre —
26.		VII a' esatlo eserre —

Második Szakasz  
A' Májaleírshetőkéről.

XIII. S.

27.	A' Májaleírshetőknek magános Ejtegetésiről a' Férfi Némre névre
-----	---

XIV. S.

28.	A' Májaleírshetőknek Substan- tivumj: Magábanéírshető: Mellet való ejtegetésiről.
-----	---

Harmadik Szakasz

28.	Azon Magábanéírshető Szavakulak Ejtegetésiről, a' mellyek az Affronyi Nem- hez tartozandók
-----	---

XV. S.

29.	a' II <sup>de</sup> Ejtegetésnek formájáról
-----	---

XVI. S.

v. Lap.

a' II <sup>de</sup> Ejtegetésnek Affronyi Nemes illető példájáról.	29.
I Jegyzés	30.
II —	31.
III —	—

XVII S.

Az Affronyi Nemhez tartozandó Májaleírshetőknek Magános Ejtegetésiről	32
---	----

XVIII S.

A' Májaleírshetőknek Substantivum mellet való ejtegetésiről.	32
---	----

Második Rész

A' Névmasáiról. / Pronome- nekről.	33.
---------------------------------------	-----

XIX S.

A' Névmasáinak Számairól	—
--------------------------	---

XX. S.

A' Femélyes, és Mutató Névmasáiról	34.
------------------------------------	-----



Lap. VI.  
36.

VI.

I Jegyzés

II —

37.

XXI S.

A' Herdó' Neomájjairól

38.

XXII S.

A' Visszahozó Neomájjairól

39.

Jegyzés

A' Apronyi Nemhez allulmarasztaló  
Visszahozó Neomájjairól.

42.

XXIII S.

A' Birást jelentő Neomájjairól.

43.

I. Jegyzés

II —

44.

III —

Stemélyes Neomájjainak  
Példái

45.

A' Többi Revert Neomájjainak  
Példáiról.

47.

vii Lap

Második Szakasz

A' Comparatiótul, vagy is Egybe  
Hasonlításról

XXIV S.

Az Egybehasonlítás megejeséről 51.

XXV S.

Az Egybehasonlítás Származásáról 52.

Ennek példái 53.

XXVI S.

Az első, középső és felső Grádus,  
= nah Eléséről. 54.

XXVII S.

Az Egybehasonlítás, első középső és felső  
Grádicsainak hasonlításáról, név,  
= massa mellett. 55.

XXVIII S.

Az Egybehasonlításról mind a  
Két Nemre nézve. 56.

Harmadik Szakasz.

A' Származott Különbféle Nemeiről 57.

Lap. VIII.

XXIX. S.

A' Sarkalatos framokról.

59.

XXX S.

A' Rendelő framokról

62.

31. S.

A' Hatarozó framokról.

66.

32. S.

A'z Egybefoglaló framokról.

68.

Harmadik Rész

Verbumokról, vagy is Igékről  
I' Szakasz

69.

A' törvényes Igékről

33. S.

A'z Igéke hajtogatásának framárol

69.

34. S.

A'z Igéhajtogatás oknok módjairól  
és üdeiteről.

70.

35. S.

A'z Igéhajtogatás I<sup>o</sup> formája

70.

36. S.

IX Lap

A'z Igéhajtogatás II<sup>o</sup> formájáról 75.

A'z Igéhajtogatás III<sup>o</sup> formájáról 79.

Masodik Szakasz

A' Segéd Igékről

37. S. 2<sup>o</sup>

A' kom nevezetű Igénel /: vagyok /: haj,  
togatásáról 83.

38. S.

A' from Igénel harmadik fremélly  
= ben való hajruálásáról 88.

39. S.

A' Schaj Segéd Igé tagorská,  
= rol /: hat kes. / 90.

40. S.

A' nashri Segéd prótagorskárol 92.

41. S.

A' Humre Segéd pórol, Kell. 93.

Lap. 42. S.  
 95. A' Nahunse segédjéről, nem kell  
 Harmadik szakasz  
 96. A' Szenvelő Igéről  
 43. S.  
 96. A' Szenvelő Igék hajtogatásának megkezdése,  
 = lőről  
 Negyedik szakasz  
 99. A' Személy nélküli való Igéről  
 44. S.  
 99. A' Dulak páj: Nevezetű Igéről  
 45. S.  
 101. A' Láv igének: meglepenn: harmadik  
 = dik személynéről.  
 Ötödik szakasz  
 A' Közép Igéről  
 46. S.  
 102. A' from pásho from fruso spelfrem  
 = nyugfrom: Igéről.

47. S. xi Lap.  
 A' from terdo: állók: Igéről 103.  
 48. S.  
 A' from bestro: ülők: Igéről 104.  
 Negyedik Rézs  
 A' Participium olról, vagy is Rézsű 105  
 = lőről. 49. S.  
 Az Igék I Formájának Rézsű,  
 = sülőről. 105.  
 50. S.  
 A' II<sup>ik</sup> Igék hajtogatásának Rézsű 107  
 = lőről  
 51. S.  
 A' III<sup>ik</sup> Igék hajtogatásának Rézsű 109  
 = sülőről  
 Ötödik Rézs  
 A' Propositiohról, vagy is elől: 110  
 = voljásó fravalról.  
 52. S.  
 A' Közözegey főreguláról 110

Lap XII  
112.

53. d.  
At angál elön elöve frötul.

113.

54. d.  
Ahdro, van, ven, va be.

113

55. d.  
Andxäl böt bül; bol, bül.

114

56. d.  
Kia, Kio Kie. nä, näl; lä le,  
hoz, her; änt, ätok.

115.

57. d.  
Mamij älsälletenben.

115.

58. d.  
Päl. wän, älsäl, present, mellet.

116.

59. d.  
Mashkär Hörön  
Pash

60. d.  
Pash mellet.

70. d.  
Pashäl Hörül

71. d.  
Präl on, en, in.

72. d.  
Pro, pre, vä, ze.

73. d.  
Uprepro, uprepre, heggibe fölibe 118.

74. d.  
Prekäl, keroprül älsäl 119.

75. d.  
Täl alatt 119

XIII  
Lap  
116

117.

117

118

119

XIV.  
Lap  
120

76. s.  
Vašh éru, miat.

120

77. s.  
Uzo, ura, ure. Hoz, hez, nál, nél.

121

78. s.  
Uxe. ra, ze.

122

79. s.  
Uzi. ig.

122

80. s.  
Bi. nélkül

Statodih Réz

123

A Coniunctivorum, vagyis Egybe,  
foglalo' szavakrol.

124

81. s.  
Aloknak külömbfélekrol, es ne,  
veretekrol.

Altedik Réz

XV. Lap

Az Imperativorum, vagy is löz,  
: bevetökröl. 129.

82. s.  
Aloknak külömbfélekrol 129.

Nyolczadik Réz

Az Adverbiumokrol, vagy  
is Hatarozokrol.

83. s.
- I. A' helyesjelensökröl 130
  - II. Idöjelensökröl 132
  - III. Minemügyes s. körmüt, 133.  
állásjelensökröl

I<sup>o</sup> Toldalék

~~Q~~  
A' Syntaxis regulairól

Syntaxis.i. Jegyzés

A' ben, és pen, Magában érkező  
nevekről — i.

ii

A' Geo kimenetelű Magában  
és májjal érkező nevekről — iii.

iii.

A' Nemző, és nevező esetek ero  
végzéseinek különböztetéséről. — iii

iv.

Az Adjectivumok ejtegetéséről  
a' Magában érkező Nevek mellett — iv.

v.

Az l. d. n. és t betűk lágyitá,  
sáról. — v.

vi.

A' Májjal érkezők ejtegetéséről, az  
affronyi nemben való Substantivumok  
mellett — v.

## VII. Jegyzés.

A' Nem különböztető Nemzés,  
sáról — vi.

## VIII.

A' birást jelentő Nemzés sáról. vii.

Egybe hasonlítás.i° Jegyzés

A' hármaz grádicsonyok lággi,  
sáról — vii.

ii.

Az Adjectivumok Egybe hasonl,  
tása a' Substantivumok mellett — viii.

Az IgékérőlI. Jegyzés

Az Igék kimeneteléről — ix

ii.

Az Igék melykülönbözteséről ix.

iii.

Az örvén végzetű Kérdő, ejtő,  
sáról. — x.

Az azas vezrefu Igéhrol — XI.

V.

A kezdő, és közepi Igéh óráv  
vezrefinek elváltoztatásáról — XI

VI

Az Gmérelő, és gyakorló Igéh  
Szármozásáról — XI

VII

A' Jövendő idő Szármozásáról. XII

VIII

Az Alig múltu Idő Szármozásáról XII

IX

Az Egészre elmultu idő Szár,  
mozásáról — XIII

X.

A' Tegen elmultu idő Szármozásáról XIII

XI

A' Foglalo mód Szármozásáról XIII

XII.

A' Parausoló mód Szármozásáról XIII

Az Ohajto mód Alig múltu ide,  
=jéről — XIV

XIV

Az Ohajto mód Tegen multu  
idejéről — XIV.

XV.

A' határozatlan Mód idein eh  
Szármozásról — XIV.

I<sup>o</sup> Cserevel — XV.

II. — — — XVI.

III — — — XVI.

IV — — — XVII.

XVI.

A' Felenváló Représülő formáj,  
=főnek Szármozásáról — XVIII.

XVII.

Az elmultu Représülő formájá  
=nak eredetéről — XIX.

XVIII.

A' Parausoló mód formainak  
példáiról. — XIX.

XIX.

Az elmúlt idők formái,  
: nah példáirol - - XXI

XX.

A' Stom segéd Igérőt - - XXII

Elölutoljárók

XXI

Nevezesen a pro, re szorul,  
s: ra, re: / - - XXIII

Határozó

XXII

Nevezesen a na, és ma fra,  
várót. - - XXIV

II. Toldalak.

A' Kilenorz darab Origán levélről

Ökto lil - - I  
Első levél - - II

Dueto lil - - III.  
Második levél - - V.

Triso lil - - VI.  
Harmadik levél - - VIII

Schtarro lil - - IX.  
Negyedik levél - - XI.

Pangysto lil - - XII.  
Ötödik levél. - - XIII.

Schörto lil - - XV.  
Hatodik levél - - XVI

Sztáto lil - - XVII.  
Hetedik levél - - XVIII.

Öhtáto lil - - XIX  
Nyolcadik levél - - XIX

Ennyáto lil - - XX.  
Kilenzedik levél - - XXII.

III Toldalak



XXII

A hat darab origén  
ei Magyar köv. bejelge  
térít.

I. Ektó vakeriben

Első beszéd - - - I.

Dujtó vakeriben

Második - - - IV.

Tritó vakeriben

Harmadik - - - VIII.

Schtáxto vakeriben

Negyedik - - - XIII.

Pángyftó vakeriben

Ötödik - - - XVII.

Schóvto vakeriben

Hatodik beszéd - - - XXII.

---

Vége